

Karartıda ki gözyaşı.

Hadislerde çocuk evlilikleri
MUKATİL BİN SÜLEYMAN

(v. 150 h.)

TEFSİR-İ KEBİR

Ebü'l-Hasen Mukātil b. Süleymân b. Beşîr el-Ezdî
el-Belhî (ö. 150/767)

Tahkik: Dr. Abdullah Mahmud Şehhate

Tercüme: M. Beşir Eryarsoy

Cilt 1

Allah Ümm Kuhha ve kızlarına miras paylarını tayin eden buyruklarını indirince Suveyd, Urfuta ve Uyeyne b. Hısn, Nebi'ye (s.a) gidip, "Kadın ne ata biner, ne cihad eder. **Küçük çocukların da hiçbir faydaları yoktur**" dediler. Bunun üzerine Yüce Allah, Kadınlar hakkında senden fetva istiyorlar. De ki: "Onlar hakkında fetvayı size Allah veriyor: **Kendileri için yazılanı onlara vermediğiniz ve nikahlamaya rağbet ettiğiniz** [veya etmediğiniz] **yetim kadınlar hakkında** kitabta size tilavet edilenler {yani, sürenin evvelinde miras paylaşımıyla ilgili hükümler size açıklanmıştır. Ümm Kuhha' nın kızları hakkında da size fetvayı böylece vermiştir} . . . Kuşkusuz ki Allah alimdir" (en-Nisa, 4 / 127) buyurdu. <<Sayfa 344-pdf sayfa 336>>

5. Allah 'ın sizin için bir kıyam {yani, bir kıvam: maişetiniz için bir kıvam [maişetinizi ayakta tutan bir unsur] } kıldığı mallarınızı sefihlere vermeyin {yani, mallarda hakkı bilemeyen cahillere: **kadınlara ve çocuklara mallarınızı teslim etmeyin**} . . .

"Sefih" lafzının kullanıldığı benzer bir buyruk da, Eğer üzerinde hakk bulunan kişi sefih ya da zayıf ise. . . (el-Bakara, 2 / 182) ayetidir.

Küçük, malında ne gibi yükümlülüklerinin bulunduğunu bilmez.

. . . {Fakat} onları ondan rızıklandırın {yani, onlara ondan verin} , onları giydirin ve onlara ma'ruf söz söyleyin {yani, "Şimdilik bunları senin adına ben yapacağım, ama ileride malını sana teslim edeceğim, sen de malında dilediğin gibi tasarruf edeceksin" gibi güzel va'dlerde bulunun} .

6. **Yetimleri nikah çağına kadar deneyin. Şayet onlardan bir rüşd tesbit ettiğinizde mallarını onlara teslim edin. Büyüyecekler diye onu israfla yemeyin.**

Evs b . Malik el-Ensari vefat etmiş, geriye karısı Ümm Kuhha el-Ensariyye ve birinin adı Safiyye olan iki kız çocuğu ile amcasının oğulları Urfuta ve Suveyd el-Haris ' i bırakmıştı. Amcasının çocukları; karısına da, kızlarına da mirastan pay vermedi. Cahiliye döneminde kadınlara ve **küçük çocuklara mirastan pay verilmez**; miras, savaşacak kimseler arasında paylaşılırdı. Ümm Kuhha kızları ile birlikte Nebi'ye (s.a) giderek, "Bu kızların babaları vefat

etti. Suveyd ve Urfuta b. Haris bunlara mirastan haklarını vermediler" demesi üzerine Yüce Allah Ümm Kuhha ve kızları hakkında, Ana-baba ile yakın akrabaların bıraktıklarından erkekler için bir nasib vardır. . . buyruğunu indirdi. <<Sayfa 337/338-pdf sayfa-329/330>>

Allah Ümm Kuhha ve kızlarına miras paylarını tayin eden buyruklarını indirince Suveyd, Urfuta ve Uyeyne b. Hısn, Nebi'ye (s.a) gidip, "Kadın ne ata biner, ne cihad eder. **Küçük çocukların da hiçbir faydaları yoktur**" dediler. Bunun üzerine Yüce Allah, Kadınlar hakkında senden fetva istiyorlar. De ki: "Onlar hakkında fetvayı size Allah veriyor: Kendileri için yazılanı onlara vermediğiniz ve **nikahlamaya rağbet ettiğiniz** [veya etmediğiniz] yetim kadınlar hakkında kitabta size tilavet edilenler {yani, sürenin evvelinde miras paylaşımıyla ilgili hükümler size açıklanmıştır. Ümm Kuhha' nın kızları hakkında da size fetvayı böylece vermiştir} . . . Kuşkusuz ki Allah alfmidir" (en-Nisa, 4 / 127) buyurdu. <<sayfa 344-pdf sayfa 336>>

Cilt 4

Allah'ın, Talak verilen kadınlar kendiliklerinden üç kar' beklerler (el-Bakara, 2/ 128) ayeti nazil olunca bir adam Nebi'ye (s.a) , "Ay hali olmayan kadının iddeti nedir?" diye sordu. Ensar'dan olan Hallad da, "**Yaş küçüklüğünden dolayı ay hali olmayanın iddeti nedir**, gebe kadının iddeti nedir?" diye sordu. Bunun üzerine Allah, hayızdan kesilmiş kadınlar hakkında şu buyruğu indirdi:

4. Kadınlarınız arasından ay halinden ümit kesmiş {yani ay hali görmeyecek yaşa gelmiş} olanlar ile ay hali olmayanlar{ın iddetleri} hakkında kuşku duyarsanız {yani, iddetlerinin ne kadar olduğunu bilmeyecek olursanız bilin ki, onlara talak verilmesi halinde} onların iddeti üç aydır. **{Aynı şekilde nikahlandıktan sonra boşanan ve yaşları küçük olduğu için}** hayız görmeyen kızların iddeti de üç aydır. <<sayfa 237-pdf sayfa 235>>

SAHİH-İ BUHARİ

İMAM BUHARİ

TERCEME; MEHMED SOFUOĞLU

ÖTÜKEN YAYINLARI

VAHY BÂBİ

Buhârî'nin (ö. 256/870) Kur'ân-ı Kerîm'den sonra en güvenilir kitap olarak kabul edilen, sahih hadisleri toplayan eseri.

12-.....Ve el-Leys söyle dedi: Bana Yûnus, Ibn Sihâb'dan tahdîs etti. O söyle demistir: Bana Urvetu'bnu'z-Zubeyr haber verdi ki, kendisi Âise'ye Yüce Allah'ın su: "**Eğer yetim kızlar hakkında adaleti yerine getiremeyeceğinizden korkarsanız, sizin için halâl olan** (diger) **kadınlardan ikişer, üçer, dörder olmak üzere nikâh edin...**" (en-Nisâ: 3) kavlinin tefsirini sordu. Âise (R) söyle cevâb verdi: Ey kız kardeşimin oğlu! Âyetteki "**Yetimler**" ile murâd olunan **şu yetim kızdır ki, o, velîsinin velayet ve vasîliği altında bulunup, mal hissesinde velîye ortak olur.** Ve bu yetimin malı ve güzelliği velîsinin hoşuna gider. Bu sebeple velîsi ona, mehrinde

adalet etmeksizin ve başkasının vereceği kadar mehr vermeyerek, onunla evlenmek ister. İşte (bu âyette) o çeşit velîlerin kendi himayeleri altındaki yetime kızlarla, haklarında adalet ve onların mehirlerini en yüksek mîkdânna yükselmedikçe evlenmekten nehyolunup, bunlardan başka kendilerine halâl olan kadınların evlenmeleri emrolundu.

Urve dedi ki: Âise şöyle devam etti: Bu âyet indikten sonra insanlar Rasûlu İlah'tan sorup fetva istediler. Bunun üzerine Allah şu âyeti indirdi:

"Senden kadınlar hakkında fetva isterler. De ki: Onlara dâir fetvayı size Allah veriyor: Kendileri için farz yazılmış olanı (mîrâsi) onlara verdiğiniz ve nikahlamalarını da beğenip istemediğiniz **yetim kızlar ve** (henüz ergin olmayan) **küçük çocuklar hakkında, bir de yetimlere karşı adaleti ayakta tutmanız hususunda** (iste) Kitâb 'da okunup duran âyetler! Hayırdan daha ne yaparsanız, şüphesiz Allah onu da hakkıyla bilicidir" (en-Nisâ: 127).

Allah'ın bu âyette "Kitâb'da size karşı okunup duruyor" diye zikrettiği, içinde "Eğer yetim kızlar hakkında adaleti yerine getiremeyeceğinizden korkarsanız, sizin için halâl olan diğer **kadınlardan... nikâh ediniz**" buyurduğu âyet, baş taraftaki birinci âyettir.

Âise dedi ki: Diğer âyetteki, Allah'ın

Nikâhlarını beğenip istemediğiniz yetim kızlar" kavli de, herhangi birinin himâyesi altında bulunan yetim kıza mal ve güzellik az olduğu zaman rağbet göstermemesidir. Bu mal ve güzelliği fakîr olan Öksüz kızlara rağbet etmediklerinden dolayı, malına ve güzelliğine rağbet ettikleri yetim kızları -adalete riâyet etmedikçe- nikâh etmekten yetim velîleri nehyolundular.

<<pdf sayfa 1650>>

1-.....Ve el-Leys söyle dedi: Bana Yûnus el-Eylî, İbn Sihâb'dan tahdîs etti. O şöyle demiştir: Bana Urve İbnü'l-Zubeyr, İbnü'l-Müseyyeb, Alkame İbnü Vakkaas ve Ubeydullah İbnü Abdillâh (bu dört râvînin hepsi) Âise hadîsinden bana haber verdiler. Bunların bâzısının hadîsi bâzısını doğrulayıp tasdîk etmektedir. (Âise hadîsinin bu kısmı şöyledir): İftiracılar dediklerini dedikleri zaman, Rasûlul-lah, Alî'yi ve Usâme'yi yanına çağırdı. Vahiy gecikince ehli ile ayrılması hususunda bunlarla istişare ediyordu. Usâme'ye gelince o: Âise senin ehlidir, biz onun hakkında hayırdan başka birşey bilmeyiz, dedi. Berîre de: Ben Âise'de ayıplayacağım bir iş olarak şundan büyük birşey görmedim: Âise, küçük yaşta bir kadındı. Ev halkının hamurunu yoğururken uyurdu da evin besi koyunu gelir, o hamuru yedi, demiş. Bunun üzerine Rasûlullah (mescidde bir hutbe yaparak) şöyle buyurdu: "Ev halkım hakkında bana eza eden bir şahıs hakkında, bana kim yardım eder de, benim için ondan intikaam alır? Vallahi ben ehlim hakkında hayırdan başka birşey bilmez değilim. Bu iftiracılar o adamın ismini de zikretmişlerdir ki, bu zât hakkında da ben hayırdan başka birşey bilmiyorum..." << pdf sayfa 1731>>

15- (Hüküm Verme İşinde) Kadınların Birbirlerini Tezkiye Etmeleri Babı.

26- Bize Ebû'r-Rabî Süleyman İbnü Dâvûd tahdîs etti, ve hai sin ma'nâlarından bâzısm (ve lâfızlarının maksadlarını) bana Ahm anlattı. Ahmed şöyle dedi: Bize Fulayh İbnü Süleyman, İbnü Sih ez-Zuhrî'den; o da Urve İbnü'l-Zubeyr'den, Saîd İbnü'l-Müseyyeb'de Alkame İbnü Vakkaas el-Leysî'den, Ubeydilâh İbn Abdillâh İbn t be'den; (bu dördü de) Peygamber'in

zevcesi Âise'den onun bu hadî ni, yânî iftira sâhiblerinin Âise için dedikleri yalanı dedikleri zamân Allah'ın Âise'yi bu iftiradan temize çıkarmış olduğu hadîsi tahdîs ettiler.

ez-Zuhrî şöyle dedi: Ve bu râvîlerin her biri Âise hadîsinden bir taifeyi hana tahdîs ettiler. Bunların bâzısı Âise hadîsini diğer bâzısından daha iyi muhafaza edici ve hadîsi aynen getirip nakletmekte daha sağlam tesbît edicidir. İşte ben bu râvîlerin her birinden, onların bana Âise'den tahdîs ettikleri bu hadîsi iyice belleyip muhafaza ettim. Bunlardan bâzısının hadîsi, diğer bâzısının hadîsini tasdîk etmektedir. Bunlar kesin olarak söylediler ki, Âise (R) şöyle demiştir:

Rasûlullah (S) sefere çıkmak istediği zaman kadınları arasında kur'a çeker idi.. Onlardan hangisinin kur'ası çıkarsa, Rasûlullah ile beraber o yola çıkardı. (Huzâa'dan Musta'lik oğulları) gazasına gitmek istediği zaman da Rasûlullah kur'a çekti ve benim şehmim çıktı. Rasûlullah'ın beraberinde sefere çıktım.. Bu sefer, Hicâb âyeti indirildikten sonra idi. Ben mahmil içinde yükletilir ve (konak yerinde) mahmil içinde indirilirdim. Bu suretle gittik. Nihayet Rasûlullah bu gazasından ayrılıp da döndüğü ve Medine'ye yaklaştığımızda (bir konak yerinde indi. Gecenin bir kısmını orada geçirdi. Sonra) göç edilmesini i'lân etti. Hareket emrini i'lân ettikleri zaman ben kalktım ve (ihtiyâcımı yerine getirmek için yalnız- başıma) ordudan ayrılıp gittim. İşimi yerine getirince konak yerime geldim. Bu sırada göğsüme elimle dokundum. Birden Yemen'in göz boncuğundan dizilmiş gerdanlığımın koptuğunu anladım. Hemen geri döndüm ve gerdanlığımı aradım. Fakat onu aramak beni yolculuktan alıkoymuştu. (Ben, ordu bir ay eğlense de benim devemi, ben mahmilimde bulunmadıkça sürüp gitmezler diye düşünmüştüm.) Hâlbuki yolda bana hizmet edenler gelip mahmilimi yüklemişler ve mahfemi bindiğim deve üzerinde götürmüşlerdi. Onlar beni mahfe içinde sanıyorlarmış. O zaman kadınlar hafif hafif idiler; ağır vucûdlu değillerdi. Onları et bürümezdi.

Çünkü onlar az yemek yerlerdi. Bu sebepten hizmetçiler mahfeyi yüklemek üzere kaldırdıklarında, mahfenin ağırlık derecesinin farkına varmayarak yüklemişler. **Ben o zaman küçük yaşta bir kadındım.** Bu sebeple deveyi sürüp yürümüşler. Ordu gittikten sonra ben gerdanlığımı buldum. Onların konağına geldim; orada hiç kimse yoktu. Orada evvelce bulunduğum konak yerine geldim. Onlar beni mahfilde bulamayacaklar da dönüp bana gelecekler diye düşündüm. Ben bu düşünce ile oturduğum sırada, gözlerim bana gâlib gelmiş de uyuya kalmışım.

Safvân ibnu Muattal es-Sulemî sonra Zekvânî (ki arkadan gelerek askerlerin bıraktıkları şeyleri toplamağa ve konaklama yerine götürüp sahihlerine vermeye me'mûr idi) askerinin arkasından, sabaha yakın bulunduğum yere gelmiş ve uyuyan bir insan karaltısı görmüş ve benim yanıma gelmiş (ve beni tanımış). Bu zât beni kadınların perdelenmesi emrinden önce görmüştü. Safvân devesini çöktürdüğü sırada "İnnâ Uttâhi ve innâ ileyhi râciûn = Biz Allah'ın mülküyüz ve biz ancak O'na dönücüleriz"(ei-Bakara: ise» istircâ âyetini söylemesiyle uyandım. Safvân devesinin ön ayagına bastı, ben de deveye bindim. Safvân bindiğim deveyi çekerek önde yürüdü. Nihayet kaafile konak yerine istirahat ediciler olarak indikten sonra, öğle sıcağında orduya yetiştik. Bu arada (hakkımda iftira ederek) helak olan helak olmus. İftirayı ilk çıkaran ve başlatan ise Selûl kadının oğlu Abdullah ibn Ubeyy olmuş.

"Yâ Berîre! Sen hanımın Âise'de sana sübhe veren bîr hâl gördün mü?" diye sordu, Berîre de: — Hayır görmedim. Seni hakk Peygamber olarak gönderen Allah'a yemîn ederim ki, ben

hanım efendimden asla ayp olarak çıkmış şundan büyük birşey görmedim: Âise küçük yaşta bir kadındı. <<Pdf sayfa -1740,1741,1742>>

Âise devamla dedi ki: Ben de küçük yaşta bir kadındım. Kur'-ân'dan çok bir kısmını (ezberden) okuyamıyordum- Bu sebebdan ben şöyle dedim: << pdf sayfa 1743>>

26- Bize Ebû'l-Yemân tahdîs edip şöyle dedi: Bize Şuayb, ez-Zuhrî'den haber verdi. O şöyle demiştir: Urvetu'bnu'z-Zubeyr, Âise (R)'ye: "Eger yetim kızlar hakkında adaleti yerine getiremeyeceğinizden korkarsanız, sizin için halâl olan diğer kadınlardan... nikâh edin" (en-Nisâ: 2- 3) âyetinin tefsirini sorduğunu tahdîs ediyordu. Urve (Âise'den haber verici olarak; Ebû Zerr'de Âise) söyle dedi: O, şu yetim kızdır ki, velîsinin himayesinde bulunur. O velî, onun güzelliğine ve malına rağbet eder ve o kızla, o kıza yakın olan kadınlara verilmesi kaanûn olan mehirde daha az bir mehir vermek suretiyle evlenmek ister. İşte (bu âyette) o çeşit velîlerin velîliği altındaki yetim kızları, haklarında onların mehirlerini kemâle ulaştırmak hususunda adalet yapmadıkça nikâh etmeleri nehyolunup, bunlardan başka kendilerine halâl olan kadınlardan nikâh etmeleri emrolunmuştur. Âise, tefsirine devamla dedi ki: Sonra insanlar bu (en-Nisâ: 2) âyetin inmesinin ardından, Rasûlullah'tan fetva istediler. Bunun üzerine Azîz ve Celîl olan Allah şu âyeti indirdi: "Senden kadınlar hakkında fetva isterler. De ki: Onlar hakkında fetvayı size Allah veriyor: Kendileri için yazılmış olanı (mîrâsı) onlara verdiğiniz ve nikâhlarını da beğenip istemediğiniz yetim kızlar ve küçük çocuklar hakkında, bir de yetimlere karşı adaleti ayakta tutmanız hususunda Kitâb'da size karşı okunup duran âyetler. Hayırdan daha ne yaparsanız şüphesiz Allah onu da hakkıyla bilicidir" (en-Nisâ: 127) << pdf sayfa 1807>>

Bilhassa ben o zaman yasi küçük, taze bir kadındım. <<pdf sayfa 2642>>

Seni hakk peygamber olarak gönderen Allah'a yemîn ederim ki, ben Âise'den kendisini ayıplayabileceğim bir kusur olmak üzere kat'iyen şundan başka birşey görmüş değilim: Âise yaşı küçük, taze bir kadındı. Ailesinin hamurunu yoğururken uyurdu da evin besi koyunu gelir, hamuru yerdî, demiş. << pdf sayfa 2644>>

Bu âyet indikten sonra insanlar Rasûlullah'a sorup fetva istediler. Bunun üzerine Allah şu âyeti indirdi: "Senden kadınlar hakkında fetva isterler. De ki: Onlara dâir fetvayı size Allah veriyor; Kendileri için yazılmış olanı (mîrâsı) onlara verdiğiniz ve nikâhlarını da beğenip istemediğiniz yetim kızlar ve (henüz ergin olmayan) küçük çocuklar hakkında, bir de yetimlere karşı adaleti ayakta tutmanız (onlara iyi bakmanız) hususunda işte Kitâb'da okunup duran âyetler (2., 3., 6., 9., 10. ve 11. âyetleri kastediyor). Hayırdan daha ne yaparsanız şüphesiz Allah onu da hakkıyla bilicidir" (Âyet:i27). << pdf sayfa 2833>>

122-.....Âise (R), "Senden kadınlar hakkında fetva isterler. De ki: Onlara dâir fetvayı size Allah veriyor: Kendileri için yazılmış olan mîrâsı onlara vermediğiniz ve nikâhlarını da beğenip istemediğiniz yetim kızlar ve küçük çocuklar hakkında..." âyeti konusunda şöyle demiştir: Bu şu adamdır ki, yanında yetim kız bulunur, kendisi o kızın işlerini gören velîsi ve kızın mîrâsçısıdır. Kız bu adamı, adamın malında hattâ hurmalığında ortak etmistir. Adam o kızla nikâh olmayı istemez ve o kıza başka bir adamla da evlendirmek istemez. Çünkü bu takdirde o kıza evlenecek olan başka adam, velîsi bulunan adamın malında velîsine ortak olacaktır. Zîrâ kız velîsinin malında ortaktır. <<pdf sayfa 2844-2845>>

Ben de küçük yaşta taze bir ka-dın idim. << pdf sayfa 2939>>

Hayır! Sen'i hakk peygamber olarak gönderen Allah'a yemîn ederim ki, ben Âise'den kendisini ayıplayabileceğim bir kusur olmak üzere kesin olarak şundan fazla birşey görmüş değilim: Âise yaşı küçük, taze bir kadındı. Ailesinin hamurunu yoğururken uyur kalırdı da, evin besi koyunu gelir hamuru yerdi, demiş.

Âise dedi ki: Bunun üzerine ben Kur'ân'dan çok delîl okuyamayan küçük yaşta bir taze olduğum hâlde şöyle dedim: << pdf sayfa 2941,2942>>

39- Yüce Allah'ın: 'Kadınlarınız içinden artık âdetten kesilmiş olanlarla henüz âdetini görmemiş bulunanlarda eğer şüphe ederseniz, onların iddeti üç aydır...' (et-Talâk: 4) Kavlinden Dolayı İnsanın Kendi Küçük Çocuklarını Nikâh Etmesi(Nin Cevazi) Babi.

66-.....Bize Sufyân ibn Uyeyne, Hisâm'dan; o da babası Urve'den; o da Âise(R)'den tahdîs etti ki, **Peygamber (S) Âise ile Âise altı yaşında iken evlenmiş**, Âise dokuz yaşında iken de zifafa girdirilmiş, Peygamber'in yanında da dokuz sene kalmıştır.

67-.....Bize Vuheyb, Hisâm ibn Urve'den; o da babası Urve'den; o da Âise(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S) Âise ile, **Âise altı yaşında iken evlenmiş**, dokuz yaşında iken de zifafa girmiştir. << Pdf sayfa 3223>>

Bu âyet indikten sonra insanlar Rasûlullah(S)'tan fetva istediler. Bunun üzerine Allah şu âyeti indirdi: "Senden kadınlar hakkında fetva isterler. De ki: Onlara dâir fetvayı size Allah veriyor: Kendileri için yazılmış olanı (mîrâsı) onlara vermediğiniz ve nikâhlâ-larını da beğenip istemediğiniz yetim Kızlar ve (henüz ergin olmayan) küçük çocuklar hakkında, bir de yetimlere karşı adaleti ayakta tutmanız hususunda işte Kitâb'da okunup duran âyetler..." (en-Nisâ: 127). <<Pdf sayfa 3225,3226>>

165-.....Âise (R) şöyle demiştir: Ben Peygamber(S)'i şu hâlde gördüm: Habeşliler mescidde oyun oynuyorlar, Peygamber de, ben Habeşliler'e bakayım diye, ridâsiyle beni perdeliyordu, tâ ilk usanan ben oluncaya kadar. O zaman henüz çocuk yaşta taze, eğlence ve oyuna düşkün bir kızın kadrım (yânî neler yapabileceğini ve Peygamber sabrını) varın siz takdir ve kıyas edin. <<pdf sayfa 3254,3255>>

"Senden kadınlar hakkında fetva isterler. De ki: Onlara dâir fetvayı size Allah veriyor: Kendileri için yazılmış olan mîrâsı onlara vermediğiniz ve nikâhlanmalarını da beğenip istemediğiniz yetim kızlar ve küçük çocuklar hakkında, bir de yetimlere karşı adaleti ayakta tutmanız hususunda (işte) Kitâb'da okunup duran âyetler 19[19]. Hayırdan daha ne yaparsanız, şübhesiz Allah onu da hakkıyla bilicidir" (en-Nisâ: 128). <<pdf sayfa 4211>>

Ve insanların bâzısı şöyle dedi: Eğer bir adam yetim bir kızı yâ-hud bakire küçük bir kızı sevse, o kız da onunla evlenmeyi kabul etmese, bu adam hîle yapıp da kendisinin o kızla evlenmiş olduğuna iki yalancı şâhid getirse, küçük kız da bu sırada bulûğ çağına erişip evlenmeye razı olsa, hâkim de yalan şehâdeti kabul etse, o erkek bunun bâtil olduğunu (yânî şâhidlerin yalan söylediğini) bilip dururken, bu erkeğe o kızla cima yapmak halâl olur! 30[30]. << pdf sayfa 4215>>

SÜNEN-İ EBÛ DÂVÛD TERCEME ve ŞERHİ

Ebû Dâvûd Süleymân b. el-Eş'as b. İshâk es-Sicistânî el-Ezdî (ö. 275/889)

Hadisin Buhârî ve Müslim'deki rivayetlerinde de öldürüldüğü bildirilen kadın, "Câriye" kelimesi ile ifâdelendirilmiştir. İbn Mâce'nin bir rivayetinde ise mutlak olarak "kadın" denilmektedir. << pdf sayfa 963>>

'Cüveyriye: Henüz ergenlik çağına gelmemiş küçük kız çocuğu. Metinde geçen bu kız çocuklarından maksat ensarın hür kız çocuklarıdır. Kö-leleştirilmiş kız çocukları değildir. << pdf sayfa 1108>>

4931... Hz. Âişe'den dedi ki: Ben kız (şeklinde yapılmış oyuncaklarla oynardım. Bazan (bu bebeklerle oynarken) yanımda küçük kızlar da bulunurdu. Rasûlullah (s.a.) de yanıma giriverirdi. O girince (beni yalnız bırakıp) dışarı çıkarlar. (Rasûlullah yanımdan) çıkınca da, (içeri) girerlerdi.

Metinde geçen "benât" kelimesi genellikle "kız çocuklar" şeklinde yapılan oyuncak bebek demektir. Biz de bu kelimeyi böyle tercüme ettik! Bazıları ise bu kelimenin "Kızlar" anlamına geldiğini kabul ederek metinde bu kelimenin yer aldığı cümleye "ben kız çocuklarıyla oynardım" şeklinde bir mana vermişler ise de Hafız İbn Hacer, İbn Uyeyne'nin el-Câmi'de rivayet ettiği "küçük kızlar gelirlerdi de onlar benimle oynarlardı" mealindeki hadis ile Cerir'in Hişam'dan rivayet ettiği "Ben kızlarla yani oyuncaklarla oynardım." anlamındaki hadisi delil getirerek bu manayı reddetmiştir. <<pdf sayfa 1119>>

Açıklama

Hadis-i şerif, çocukların vücûuannın gelişmesine ve sıhhatlerine yardımcı olacak hareketli oyunların caiz olduğuna delâlet etmektedir. Bu bakımdan spor tarafı ağır basan oyunların oynanmasında, beraberinde bir haram bulunmaması kaydıyla, hiç bir sakınca yoktur. Ayrıca bu hadis-i şerif, Hz. Aişe'nin Hz. Peygamberle altı yada yedi yaşında nişanlanıp dokuz yaşında zifafa girdiğini ifade etmektedir. Ancak merhum Ömer Rıza Doğrul'un tahkikine göre, Hz. Aişe hicret esnasında 17 yaşında idi. İslam alimleri arasında Hz. Aişe'nin Hz. Peygamberle evlendiği zaman kaç yaşında olduğu mesi tartışılmıştır. Bu konuda iki görüş vardır:

1. Hz. Aişe evlendiği, zaman 8-9 yadlarında idi. Bu durumda doğum tarihi yaklaşık olarak 613 olmaktadır Bu görüşte olanlar Arabistan'ın iklim şartlarını gözönüne alarak bu yaştaki bir kızın evlenmesinde bedeni olarak bir mahzurun olmadığını savunmuşlardır.
2. Hz. Aişe evlendiği zaman 16-18 yaşlarında idi. Buna göre doğum tarihi de yaklaşık olarak 606 yıllarına tesadüf etmektedir. Bu görüşe göre bazı deliller ileri sürülmüştür. Bu delilleri şöylece özetleyebiliriz: İlk önce Hz. Hatice vefat ettiği zaman geriye çocukları kalmıştı. Hz. Peygamber'in alacağı hanımın bu çocuklara bakabilecek durumda olması lâzım idi. Çocuk yaşta birisiyle evlenmesi bu bakımdan makul görülmemektedir. İkinci olarak, Hz. Aişe, Hz. Peygamber vefat ettiği zaman hadis tefsir ve fıkıh ilimlerinde belirli bir noktaya gelmişti. Dokuz yaşında evlendiği kabul edilirse, çocuk yaşta bir hanımın dokuz sene gibi kısa bir zamanda bu ilimlerde belli bir noktaya gelmesi imkansız görülmüştür. Üçüncü olarak da yukarıda işaret edildiği gibi Hz. Peygamber istemeden önce Hz. Aişe'nin Cübeyr b. Mut'im'le sözlü olmasıdır. Yaklaşık olarak iki sene Hz. Peygamberle sözlü kaldıktan sonra dokuz yaşında evlenen Hz. Aişe'nin 6-7 yaşlarında Cübeyr'le sözlü olması aynı şekilde imkansız

görülmüştür. İkinci görüşü savunan bilginler, bu görüşlerini kuvvetlendirmek için Hz. Aişe'nin rivayet ettiği hadisleri de delil olarak kullanmışlardır. Bir kız çocuğunun kaç yaşında zifafa girebileceği konumunda fıkıh ulemasının görüşlerini (2121) numaralı hadisin şerhinde açıkladığımızdan okuyucularımıza sözü geçen hadisin şerhine müracaat etmelerini tavsiye ederiz. <<pdf sayfa 1120,1121>>

Açıklama

Bu hadis-i şerifler, iffetli bir kadına zina isnadında bulunanlara verilecek ceza ile ilgilidir. Hadislerin vüruduna sebep olan hadise, İfk hadisesi olarak bilinen ve Aişe (r.anhu-ma) nin başından geçen bir olaydır. Bir sefer dönüşünde Hz. Aişe topluluktan geride kalmış, hakkında çok çirkin dedikodular çıkartılmış sonunda Allah (c.c) Hz. Aişe'nin suçsuzluğunu haber veren ayetlerini indirmiştir. Rasûlullah (s.a)'de Hz. Aişe'ye o çirkin iftirayı uyduranlara şekli Kur'an-i Kerim'de bildirilen kazf haddi cezasını uygulamıştır. Kazif haddi ile ilgili fıkıh malumata girmeden önce üzerinde durduğumuz hadislerin vüruduna sebep olan İfk hadisesini anlatmak istiyoruz. İfk hadisesi, Buhari'nin meğazi, tefsir, iman, nüzûr, i'tisam, cihad, tev-hid ve şehadet bahislerinde, Müslim'in tevbe bahsinde, Nesai'nin de tefsir bahsinde tahrir edilmiştir. Biz, Buhari'nin şehadet bahsinde Hz. Aişe (r.a)'den rivayet edilen haberi buraya aynen aktarmak istiyoruz. Aişe radiyallahü anha şöyle demiştir: "Rasûlullah (s.a) bir sefere çıktığında hanımları arasında kura çekerti. Kurada hangisi çıkarsa Rasûlullah ile birlikte o da giderdi. Çıkmak istediği gazvelerden birinde (Beni Müstalik gazvesinde) aramızda kura çekti, benim adım çıktı. Rasûlullah ile birlikte sefere çıktık. Bu sefer, hicab (örtünme) ayeti indirildikten sonra idi. Beni hevdece (devenin üzerine konulan ve içerisine kadınların bindirildiği odacık) bindirdiler. (Konak yerinde) hevdecten indirildim, böylece yürüdük. Rasûlullah (s.a) bu gazvesinden dönerken ve Medine'ye yaklaştığımızda (bir yerde konakladık. Gecenin bir kısmını orada geçirdik) yola çıkmak için hareket emri verildiğinde, ben kalkıp (tek başıma ihtiyacım için) ordugâhtan ayrılıp gittim. İhtiyacımı giderip, kafileye geri döndüm. Göğsümü yokladım, bir de ne göreyim! Yemen boncuğundan olan gerdanlığım kaybolmuş. Tekrar dönüp gerdanlığımı aradım. Ancak onu aramak beni oyaladı (yoldan alıkoydu). Bana yolda hizmet edenler gelip, beni içinde sanarak hevdecimi götürmüşler ve onu bindiğim deveye yüklemişler. O zaman kadınlar hafiftiler, ağır değillerdi. Yağ tutmuyorlardı. Çok az yemek yiyorlardı. **Özellikle ben küçük yaşta idim.** <<pdf sayfa 2148,2149>>

Ya Rasûlullah Allah sana dünyayı daraltmamıştır. Aişe'den başka çok kadın var. Ama bir de Aişe'nin cariyesi Berîre'ye sor, o sana doğrusunu söyler, demiş. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a) Berire'yi çağırıp: " Ey Berire! Hanımında seni şüpheye düşürecek bir hal gördün mü" diye sormuş. Bedre şu karşılığı vermiş: Hayır, ya Rasûlullah görmedim. Seni hak peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, ben hanımından ayıp olarak sadır olan şundan başka bir şey görmedim. Aişe küçük yaşta bir kadındı, hamur yoğururken uyur, evin evcil hayvanı gelip hamuru yedi." << pdf sayfa 2150>>

Ben küçük yaşta bir kadındım. Kur'an'ın çoğunu okumamıştım. Bu yüzden şöyle dedim: <<pf sayfa 2151>>

Açıklama

Resûl-i Ekrem'in, velisinin izni olmadan evlenen bir kadının nikânımn, bâtıl ve hükümsüz olduğunu bir defa söylemekle yetinmeyip de onu üç defa üst üste tekrarlaması bu konuda şüphe ve tereddütlere yer bırakmamak ve hükmün kafalara ve gönüllere iyice yerleşmesini sağlamak hikmetine mebnîdir. Bu hadis velinin izni olmadan kendi nikahını kıyan bir kadının

nikahının bâtil olduğunu söyleyen kimselerin delilidir. Hadis-i şerifin ifâdesinden anlaşıldığına göre, bu şekilde kıyılan bir nikah hükümsüz olduğu için hukukî bir değeri yoktur. Binaenaleyh her iki taraf için de nikahtan doğacak herhangi bir mesuliyet ve mükellefiyet söz konusu değildir. Ancak erkek nikahtan sonra kadınla cinsi münâsebette bulunmuşsa, kadına mehrini ödemesi gerekir. **İmam Ebû Hanife hazretlerine göre, konumuzu teşkil eden bu hadis, buluğ çağına girmedeği halde velisinin izni olmadan evlenen küçük kızların nikahıyla ilgilidir. Yoksa buluğ çağına girip de velisinin iznini almadan evlenen kızların nikahıyla ilgili değildir.**

Binaenaleyh buluğa ermiş kızların nikahı sahihtir. Metinde geçen "Eğer veliler anlaşılamazlarsa" cümlesinden maksat, kadına yakınlık derecelerinin eşitliğinden dolayı onu evlendirmek için velilik hakkını kullanma talebinden doğan bir anlaşmazlık değil, kadının evlenmesine engel teşkil edecek bir anlaşmazlıktır. Nikah akdinin hangi veliye ait olduğu meselesinde çıkacak olan bir anlaşmazlık kadının menfaati açısından ele alınarak evlendirme işine ilk teşebbüs eden velinin velliliği geçerli sayılarak çözüme bağlanır. <<pdf sayfa 4094>>

Bazı Hükümler

1. Ailesiyle emsi münasebette bulunmadan önce besmele çeken bir kimsenin bu birleşmeden doğacak çocuğu tevhid inancını muhafaza ederek ruhunu teslim edecektir. Şeytan onun inancına zarar veremeyecektir.
2. Rızık sadece gıda maddelerinden ibaret değildir. Allah'ın ihsan etmiş olduğu çocuk, ilim ve amel gibi nimetler de birer rızıktır.
3. Cinsî münâsebette bulunurken ve benzeri hallerde besmele çekmek veya duâ okumak müstehabdır.
4. Kişi, Allah'ı zikirle, dua, besmele ve istiâze ile, şeytandan ve bütün serlerden korunmaya çalışmalıdır.
5. Bütün amelleri insana müyesser kılan ve ona imkan veren Allah teâlâdır. Başarı onun yardımıyla gerçekleşir.
6. Şeytan âdemoğlunu devamlı surette ta'kîb eder fakat insan Allah'ı zikrettiği sürece şeytan ona yaklaşamaz.

2162. ...Ebû Hüreyre'den; demiştir ki: Rasûlullah (s.a.); "-Karısına arkasından cima eden kimse mel'ûndur." buyurdu.

Açıklama

Hadîs-i şerifte olduğu gibi bazı fiilleri işleyen kişilere ağır lanetler yağdırıp şiddetli tehditlerde bulunulması o fiilin haram olduğuna delâlet eder. Bu bakımdan haleften ve seleften bütün fıkıh ve hadis uleması kadınlarla arkadan cima' etmenin haram olduğu ve bu haramı irtikab eden kimselerin Allah'ın rahmetinden uzak kalacakları hükmüne varmışlardır. Esasen Allah'ın helal kıldığı yerden başka herhangi bir cima' helal değildir. Allah teâlâ hazretleri ferdinden başka cimâ'ı helal kılınan bir yer yaratmamıştır. Nitekim "Kadınlara Allah'ın emrettiği yerden cima' edin." âyet-i kerîmesiyle "Kadınlara Allah'ın size emrettiği yerden İsteddiğiniz şekilde yaklaşın." âyet-i kerîmeleri de bunu açıkça ifâde ederler. İmâm Şafiî, amcası Muhammed b. Şafiî'den şu manaya gelen bir hadis rivayet ettikten sonra bu hadisin bütün râvilerinin güvenilir kimseler olduğunu söyler: "Peygamber (s.a.)'e bir adam gelerek kadınlarla arkadan cima' etmenin hükmünü sordu da Peygamber (s.a.); "helaldir" cevâbını verdi. Bunun üzerine adam dönüp giderken onu çağırıp "Sen nasıl söylemiştin (arkadan kadının) hangi deliğine yaklaşmıştın, arka deliğine mi, ön deliğine mi? Eğer arkasından yaklaşarak dübürüne ilismeksizin ön tarafından cima etmişsen evet, fakat eğer arkasından dübürüyle cima etmişsen hayır. Allah teâlâ hakkı açıklamaktan dolayı utanmaz. Kadınlarla dübüründen cima etmeyiniz." buyurdu. Görülüyor ki İmâm Şafiî kadınlara arkasından

yaklaşmanın kesinlikle haram olduğu görüşündedir. Her ne kadar bazıları İmâm Şafîî'nin "Bunun . helâl ve haram kılınması hususunda hiçbir şey sabit olmamıştır, Kıyâs helâl olmasını gerektirir," dediğini rivayet etmişlerse de bunun hiç aslı yoktur. Nitekim Rebî'nin bu mevzuda söylemiş olduğu sözler gerçeği bütün açıklığıyla ortaya sermek için yeterlidir: "Kendisinden başka ilâh olmayan Allah'a yemin ederim ki Şafîî bunun haram olduğunu tam altı kitapta nassen tesbit etmiştir." Bazıları "Bu helâl meselesi onun eskiden mezhebiydi." diyorlar. İbn Kayyim "el-Hedyü'n-Nebevî" adlı eserinde İmâm Şafîî'nin "Bu işe ruhsat vermem, bilakis ondan nehyederim" dediğini nakl ettikten sonra: "Kim imamlardan bunu mubah kıldıklarını söylerse, muhakkak ki onlar hakkında en çirkin ve en fena hatayı yapmış olur. Onların "mubahtır" dedikleri yalnız arka tarafın ferce cima için vâsita olmasıdır, yâni dübüre değil. Arka taraftan ferce cima etmektir. Bunu işitenler meseleyi karıştırmışlardır." diyor. İmâm Mâlik'ten dahi tecviz ettiğine dâir bir rivayet varsa da Malikî imamları bu rivayeti reddetmişlerdir. Hâsılı böyle çirkin bir şeyin tecvizint bu ümmetin manevî semâsının yıldızları demek olan ulemâ'yı kirama nis-bet etmek büyük bir iftira ve altından kalkılmaz bir vebaldir. Hattâ bazıları bu cevaz meselesini İmâmîyye taifesinin belil başlı kitaplarında bile bulamadıklarını yazıyor. Böyle bir şeye onların dahi cevaz vereceklerine inanmıyorlar. Bu konuyu 2143 no'lu hadisin şerhinde de açıklamıştık.

2163. ...Muhammed b. el-Münkedir'den; demiştir ki: "Ben Câbir'i (şöyle) derken işittim: Yahudiler insan karısına arkadan (yanaşarak) fercinden cima ederse çocuğu şaşı olur diyorlardı. Sonra Aziz ve Celil olan Allah, "kadınlarınız sizin tarlalarınızdır. Tarlanıza istediğiniz yerden giriniz." âyet-i kerimesini indirdi.

Açıklama

Hristiyanların, kadınlarla olan ilişkilerindeki fevkalâde lâubalilik ve sorumsuzlukları yanında Yahudiler de marazı denecek derecede aşırı titizlik gösterirler, hayızlı kadınla bir sofrada yemek yemezler, bir yatakta yatmazlar, hatta onun bulunduğu eve girmezler, bir pislikten veya vebadan kaçır gibi hayızlı kadından kaçır ve kadının tenasül uzvuna arka tarafından yaklaşıldığı takdirde doğacak çocuğun şaşı olacağına inanırlardı. İslâmiyet geldikten sonra Hristiyanlarda ve Yahûdilerde görülen bu ifrat ve tefriti kaldırıp her mevzuda olduğu gibi bu meselede de orta yolu tavsiye etti. Kadınlarla âdet hallerinde sadece cinsi münâsebette bulunmayı yasaklayıp bu hallerinde iken onlarla yiyip içmeyi de düşüp kalkmayı, âdet halleri dışında, anüse dokunmamak şartıyla arkadan ve önden çeşitli pozisyonlarda kadınla, cinsel organ yoluyla birleşmeyi helâl kıldı. Mevzumuzu teşkil eden hadis-i şerif "Kadınlarınız sizin tarlanızdır, tarlanıza istediğiniz yerden giriniz" âyet-i kerîmesinin iniş sebebini açıklamaktadır. Taberî'nin Mücâhid'den rivayet ettiği bir habere göre İbn Ab-bas bu âyet-i kerîme'nin Mekke'de kadınlarla ön tarafından çeşitli pozisyonlarda cima etmeyi alışkanlık hâline getiren bazı kimseler hakkında nazil olmuştur. Bu kimseler Medine'ye geldikleri zaman Ensar'dan bazı kadınlarla evlenmişlerdi. Ensarlı kadınlarla da eski alışkanlıklarını devam ettirmek istemişlerse de ensarlı hanımların tepkisiyle karşılaştılar. Bu durum Rasûl-i Ekrem'e iletilince Allah teâlâ bu âyet-i kerîmeyi indirerek Mek-keli Muhacirleri tasdik etti. **Metinde geçen hars (tarla) kelimesinden maksat, kadınların cinsel organlarıdır.** Esasen bu kelime ekilecek tarla manasına gelir. Kadınların rahimlerine atılan nutfeler ekin tanelerine benzetilmek suretiyle onlara da hars (ekin) denmiştir. Binânealeyh söz konusu âyet-i kerîmeyi "dilerseniz dübüreden cima edebilirsiniz." şeklinde anlamak mümkün değildir.

2164. ...İbn Abbas (r.a.)'dan; demiştir ki: İbn Ömer -Alah kendisini affetsin-("Kadınlarınız sizin tarlanızdır. Tarlanıza istediğiniz yerden giriniz." âyet-i kerîmesinin nüzul sebebi hakkında) yanılmıştır. (Gerçekte ise âyet-i kerîmenin inişine sebep olan bu) kabile ensardı ve bunlar (eskiden) putperest idiler. Bu kabile ile birlikte Yahudilerden bazı kimseler de (bu âyet-i

kerimenin inişine sebep oldular. Yahudilerden olan) bu kimseler ehl-i kitap idi. (Ensârdan olan sözü geçen kişiler eskiden) Yahudilerin ilimde kendilerinden üstün olduklarına, dolayısıyla onların işlerinin pek çoğunun (doğru olacağına) inanıyorlardı. Kadınlarla sadece bir şekilde cinsi münâsebette bulunmak (başka pozisyonlardan kaçınmak da) ehl-i kitap (olan Yahudilerin îş(ler)indendi. (Yahudilerin inancına göre) bu (pozisyon cima halinde olan) bir kadının en kapalı bulunduğu bir haldi. Şu Ensârda Yahudilerin bu fiilini benimsemişlerdi. (Ayetin iniş sebepleri arasında) ayrıca şu Kureyş kabileside vardı ki (bunlar cima esnasında) kadınları alışılmadık bir şekilde çıplatırlar ve (kadınların) yüzleri (veya) arkaları dönük (veya) sırtüstü yatık oldukları halde (yaklaşmaktan) zevk alırlardı. Muhacirler Medine'ye geldiği zaman (sözü geçen) bu kimselerden birisi ensârdan bir kadınla evlendi. Onunla da böyle münâsebette bulunmak istedi; fakat (ensarlı) kadın "bizimle ancak bir şekilde cimâda bulunulabilir, sen de öyle yap yoksa benden uzaklaş." diyerek buna razı olmadı. Nihayet münakaşaları büyüdü ve bu (mesele) Rasûlullah (s.a.)'e ulaştı. Bunun üzerine Aziz ve celil olan Allah -(kadının) çocuk yeri (olan ferci)ni kasederek-' 'kadınlarınız sizin tarlanızdır. Tarlanıza -yüzleri dönük veya sırtları dönük ve sırtüstü yatık oldukları halde- istediğiniz yerden giriniz.' âyetini indirdi.

Açıklama

İbn Abbas (r.a.)'a göre bahis konusu âyet-i kerimenin nüzulüne sebep olan hâdisense ensârdan bazı kimselerin cinsi münâsebette bulunmak için kadının tenasül organına sadece ön tarafından yaklaşılabileceğine inanan Yahudilerin tesiri altında kalması hâdisesi ile Medine'de evlendikten sonra eski alışkanlığı icâbı hanımının fercine çeşitli pozisyonlarda yaklaşmak isteyen Kureyşli bir kimsenin, hanımının itirazıyla karşılaşmasıdır. Binâenaleyh Hz. İbn Ömer'in, metinde geçen âyet-i kerîme'nin kadınlarla anüslerinden cinsi münâsebette bulunmayı helal kılmak için inmiş olduğuna dâir görüşü yanlıştır." Hz. İbn Abbas'ın, Hz. İbn Ömer'i bu şekilde tenkîd etmesine sebep İbn Avn'in Nâfi'den rivayet ettiği İbn Ömer'le ilgili şu haberdur. Nâfi' dedi ki; İbn Ömer yanında Kur'an okunduğu zaman hiç konuşmazdı. Bir gün ben yanında şu "Kadınlarınız sizin tarlanızdır. Tarlanıza istediğiniz yerden giriniz." âyet-i kerimesini okudum. Bunun üzerine bana "bu âyetin niçin indiğini biliyor musun?" dedi. Ben de "Hayır" cevabını verdim. "Bu ayet, kadınlarla dübürlerinden cima etmenin caiz olduğunu beyân etmek için inmiştir." dedi. İşte Hz. İbn Abbas, Hz. İbn Ömer'e isnad edilen bu sözü tenkid etmek ve bu sözdeki yanlışlığı ortaya koymak istemiştir. Fakat aslında Hz. İbn Ömer böyle bir söz söylememiştir ve Kurtubî'nin beyamına göre İbn Ömer (r.a.) kadınlarla dübüründen cima eden kimselerin kâfir olacakları görüşündedir. Nitekim şu hadîs-i şerif de Hz. İbn Ömer'in kadınlarla dübürlerinden cima etmenin haram olduğu görüşünü taşıdığını açıkça ortaya koymaktadır. "Ebû'n-Nadi; İbn Ömer'in azatlı kölesi olan Nâfi'ye; Senin -İbn Ömer, kadınlarla dübürlerinden cima etmenin helal olduğuna ait fetva verdi- dediğine dâir söylentiler çoğalmaya başladı, dedi. Nâfi'de; . Vallahi benim ağızımdan söz uyduruyorlar; fakat ben sana işin nasıl olduğunu haber vereyim. Bir gün ben İbn Ömer'in yanında iken bana Kur'ân-ı Kerimi okumaya başladı. "Kadınlarınız? sizin tarlanızdır..." âyet-i kerimesine geldiği zaman bana; "ey Nâfi' bu âyet-i kerimenin hükmü nedir bilir misin?" dedi. Ben de "Hayır" cevabını verince dedi kî: "Biz Kureyşliler Mekke'de kadınların fercine arkadan yanaşırdık. Medi-neye geldiğimizde kendileriyle evlendiğimiz kadınların fercine de bu şekilde yaklaşmak istediğimiz zaman, onlar buna razı olmadılar ve bu işi büyüttüler. Ensarlı kadınlar bu meselede Yahudilerin âdetlerini (örnek) edinmişlerdi. Bu bakımdan Ensarlı kadınların fercine sadece ön taraflarından yaklaşılabiliyordu. Bunun üzerine Allah teâlâ ve tekaddes hazretleri "Kadınlarınız sizin tarlanızdır tarlanıza istediğiniz yerden giriniz." ayet-i kerimesini indirdi dedi. Görülüyor ki İbn Ömer (r.a.)'de diğer İslam Ulemâsı gibi kadınlarla arka

organlarından ilişki kurmanın haram, fakat kadının anüsüne yaklaşmamak şartıyla vajinaya çeşitli şekillerde ve pozisyonlarda yaklaşmanın caiz olduğu görüşündedir.

Bazı Hükümler

1. Erkeklerin, kadınların cinsel organlarına çeşitli şekillerde yaklaşması caizdir. Bu mevzuda câriye de hür kadın gibidir.
2. Kadınlarla dübürlerinden cima etmek haramdır. Ulema bu mevzuda ittifak etmiştir. 2162 numaralı hadis-i şerifin şerhinde de açıkladığımız gibi pek çok hadis-i şerif de bunun haramlığını ifâde etmektedir. Yine ulemanın beyânına göre erkeklerin dübüründen cima etmek de büyük günahlardandır. <<4191,4192,4193,4194,4195>>

Hiz. Âişe Hiz. Peygamber ile evlenmesini şöyle anlatır. "Hatice (r.anha) vefat edince, Osman b. Mâz'un (r.a.)'un hanımı Havle bint Hakim Hiz. Peygamber'e gelerek: "Ey Allah'ın Rasûlü, evlenmeyecek misin? diye sordu. Efendimiz de, "Kiminle?" diye karşılık verdi. Hiz. Havle'de; İster kız ile ister dul ile (evlenebilirsin) dedi. Ve aralarındaki konuşma şöyle devam etti Hiz. Peygamber; "Kız kimdir?" Havle; -Allah'ın yarattıklarından en sevdiğin kimsenin kızı. Yani Ebi Bekir'in kızı Âişe. Hiz. Peygamber, "Pekâla dul kadın kimdir?" Havle; Sana iman edip yolundan giden Şevde bint-i Zem'a'dır. Hiz. Peygamber; "Öyle ise git benim adıma (durumu) anlat." dedi. Bu konuşma üzerine Hiz. Havle Ebu Bekir'in evine girdi orada Hiz. Âişe'nin Annesi Ümmü Rûmân'la karşılaştı. Ve "Ey Ümmü Rûmân Allah'ın size ne büyük bir hayr ve bereket ihsan ettiğini biliyor musun? Rasûlullah (s.a.) kendisi için Âişe'ye dünürlük etmek üzere beni (size) gönderdi." dedi. Ümmü Rûman da "Ebu Bekir'in gelmesini istiyorum. Zaten gelmek üzeredir" dedi. Biraz sonra Ebû Bekir geldi. Havle aynı sözleri ona da söyleyince, Ebû Bekir "Kızımı ona vermem nasıl mümkün olur? **Çünkü kızım onun kardeşinin kızıdır.**" dedi. Bunun üzerine Havle (r.an-ha) Rasûlullah (s.a.)'e dönüp durumu anlattı. Resûl-i Ekrem'de; "Ebu Bekir'e varıp benim adıma de ki: Sen benim dinde kardeşimsin, ben de senin dinde kardeşimim. Binaenaleyh senin kızının benimle evlenmesi (caiz) olur." Bunun üzerine Hiz. Havle Ebu Bekir'e gelip durumu anlattı. Hiz. Ebu Bekir de ona "Bana Resûlullah'ı çağırır dedi. Bir süre sonra Resûlullah (Hz. Ebu Bekir'in yanına) geldi. (Hz. Ebu Bekir de) onu (kızıyla) evlendirdi. İmam Yahya el-Âmir'in rivayetine göre Hiz. Ebu Bekir Resûl-i Ekrem-için Hiz. Âişe'ye on ikibuçuk okka mehir vermiştir. Urveden gelen bir rivayette Hiz. Âişe, Hiz. Peygamber ile evlenişini şöyle anlatıyor: "Ben 7 yaşında bir kız iken Rasûlullah (s.a.) beni nikahladı. (Üç sene sonra) biz Medineye hicret ettik. el-Haris b. el-Hazrec oğullarının konağına indik. Sonra ben sıtmaya tutuldum. Bu nedenle saçlarım döküldü. (Bu hastalığı atlattıktan sonra) saçlarım gürleşti. Öyle ki uzayıp omuzlarıma döküldü. (Bir gün) Ben kız arkadaşlarımla beraber salıncakta oynarken annem Ümmü Rûmân yanıma gelip beni çağırdı. Bunun üzerine ben annemin yanına geldim. Annemin ne demek istediğini bilmiyordum. Annem elimi tuttu. Nihayet evimizin kapısı önünde beni durdurdu. Ben yorgunluktan sık sık soluyordum. Soluğum yatışınca kadar orada durdurdu. Sonra annem biraz su alarak onunla yüzümü ve başımı sıvazlayıp beni içeri götürdü. Evin bir odasında bulunan ensârdan bir kadın gurubu ile aniden karşılaştım. Bunlar (bana); "hayır ve bereket üzerine (olsun) nasibin en hayırlısına (kavuştun)" dediler. Annem beni bunlara teslim etti. Bunlar da benim kılık kıyafetimi düzeltip süslediler, (o ana kadar) beni hiç bir şey sıkmadı. Ancak Rasûlullah (s.a.)'i kuşluk zamanı birdenbire karşımda görürverince irkildim. Biraz sonra kadınlar beni ona teslim ettiler. **O gün ben dokuz yaşında bir kız idim.**" Bu olayın devamını Esmâ bint Yezid b. es-Seken, şöyle anlatıyor; "Ben O sırada Hiz. Âişe'nin yanında bulunuyordum. Onu Rasûl-i Ekrem'in yanına götürmek üzere hazırladım ve onun yanına ben götürdüm. Yanımda başka kadınlar da vardı. Rasûl-i Ekrem'in yanına vardığımız zaman, onun yanında bir bardak sütte başka misafire ikram edebileceği bir şey yoktu. O sütü önce

kendisi içti. Sonra kalanı Âişe'ye verdi. Fakat Âişe sütü içmekten utandı. Ben kendisine, "Rasûlullah'ı reddetme, sütü ondan al" dedim. Bunun üzerine sütü utanarak alıp içti. Sonra Rasûlullah (s.a.) O'na "Arkadaşlarına da ver" buyurdu. Oradan kadınlar; "canımız istemiyor." diye cevap verdiler. Resul-i Ekrem de: "Açlıkla yalanı bir araya getirmeyiniz" buyurdu. Bunun üzerine ben de; "Ey Allah'ın Rasûl-ü canımızın istediği bir şey için canımız istemiyor, dediğimizde bu yalan sayılır mı?" dedim. "Evet, yalan, yalan olarak yazılır, yalancı da yalancı olarak yazılır." buyurdu. Hz. Âişe der ki: "bana başka kadınlara verilmeyen dokuz nimet verildi. Bunu övünmek için söylemiyorum.

1. Melek benim kılığima girerek yere indi.

2. Yedi yaşında iken Rasûhıllah (s.a.) benimle evlendi. Ve dokuz yaşında iken ona teslim edildim.

3. Benimle kız iken evlendi.

4. İkimiz bir yorgan altında iken vahy gelirdi.

5. Hz. Peygamber'in insanlar içerisinde en sevdiği bendim.

6. En sevdiği kimsenin kızıyım.

7. Ümmet benim hakkımda helake sürüklenmek üzere iken benim için âyet-i kerime nazil oldu. Ve ben Cebrâili gördüm benden başka hiçbir kadın cebrâili görmedi.

8. Rasûl-i Ekrem ruhunu benim evimde teslim etti.

9. Kabri benim evimdedir.. Melekler orayı kuşatmıştır.

Hz. Âişe büyük bir fıkıh âlimi idi. İbn Hacer'in el-Fethu'1-Bâri'de beyân ettiği gibi ahkâm-ı şer'iyyenin dörtde üçü Hz. Âişe'den rivayet olunmuştur. Hz. Âişe'nin ilmî yönünü Urve, şöyle ifâde ediyor, "ben Kur'ân-ı Kerîmi, farzları, haram ve helâli, fıkıh ve şiiri tıbbı, arab sözlerini ve arab-ın nesebini Hz. Âişe'den daha iyi bilen birini tanımıyorum." Bu mevzuda Ata b. Ebî Rebahda şunları söylüyor. "Hz. Âişe insanların en fâkihi, en alimi, görüşü en güzel olanı idi." Hz. Âişe aynı zamanda büyük bir hatib idi. Onun bu yönünü Hz. Muâvi-ye şöyle anlatıyor. "Hz. Âişe'den daha belîğ daha fasih konuşan bir hatib ve ondan daha zeki bir kimse görmedim." Son derece cömertti. Hayır ve hasenat severdi. Ümmü Dürre'nin naklettiğine göre "Oruçlu olduğu bir günde kendisine iftarlık almak üzere dahi bir harçlık bırakmadan yüz bin dinarı sadaka olarak dağıtmıştı. Fukâhânın ekseriyeti evliliğin muteber olabilmesi için bulûğun (ergenliğin) şart olmadığını, veli veya bunun vekili tarafından evlendirilen küçüğün nikahının muteber (sahih) olduğunu kabul etmişlerdir. Bu görüşü benimseyenlerin delillerini şöylece özetleyebiliriz:

a) "Kadınlarınız içinden hayızdan kesilenler ile hayız görmeyenlerin iddetleri şüpheye düşerseniz- üç aydır."

b) Evlilik velilerin, üzerinde önemle durmaları gereken bir. tasarruftur. Evleneceklerin kendilerine en uygun ve denk (küfüv) bir namzet bulmaları da her zaman mümkün değildir. Böyle birisi bulununca bulûğun beklenmesi, fırsatın elden kaçmasına sebep olabilir ki, bunun telâfisi, küçüğün evlendirilebilmesi selâhiyetine bağlıdır. Baba ve dedenin bu evlendirmede velayetleri, mezkur ekseriyetin ittifakıyla kabul edilmiştir. Diğer akrabaların bu nevi velâyet-i (velâyet-i icbar) tartışmalıdır. İbn Şübrüme (V. 144/761) Osman el-Bettî (V. 143/760) ve Ebu Bekr El-Asam bu görüşü benimsememişlerdir. Onlara göre küçüğün evlendirilmesi ve evlenmesi muteber değildir. Çünkü:

a) "Yetimleri nikâh (bulûğ) çağına gelinceye kadar deneyin onların reşid olduklarını anlarsanız artık mallarını kendilerine verin." âyetinde küçüklüğün sona ermesi nikah çağına gelmekle sınırlanmıştır. Eğer küçüklerin evlendirilmeleri muteber olsaydı bu sınırlama mânâsız kalırdı.

b) Evlenmenin gayesi birlikte yaşamak, mutlu olmak, aile hayatı kurmak ve çoğalmaktır. Küçüklerin evlendirilmelerinde bunların hiçbiri gerçekleşmeyeceği gibi, büyüdükleri zaman

bazı vahim neticelerin ortaya çıkması da kuvvetle muhtemeldir. Karşı tez sahihlerinin zikrettiği âyette geçen "Hayız görmeyenler..." ifadesini küçüklere tahsis isabetli değildir. Büyüdüğü halde hayız görmeyenler de vardır. İmam Nevevi ise, bu mevzuda şöyle diyor: Bu hadis ergenlik çağına varmış olan bakire kızın izni olmaksızın baba tarafından nikâhının kıyılmasının câizliğine açıkça delildir. **Çünkü küçük yaştaki kızdan izin almak anlamsızdır.** Bizce baba yokken babanın babası da aynı yetkiye sahiptir. **Müslümanlar babanın küçük yaştaki kızının nikâhını yapabileceği hususunda icma' etmişlerdir.** Bu kız ergenlik çağına varınca Irak alimlerine göre muhayyedir, dilerse nikâhını feshedebilir. Mâlik, Şafiî ve diğer **Hicaz fıkıhçılarına göre kız ergenlik çağına varınca da nikahı feshedemez. Baba ve onun babasından başka hiç bir veli küçük yaştaki kızın nikâhını kıyamaz.** Şafiî, Sevrî, Mâlik, Ahmed, İbn Ebi Leylâ Ebû Sevr ve Cumhur'un kavli budur. Bunlara göre böyle bir nikâh sahih değildir. Ebû Hanife, Evzâî ve başka bazı selef âlimlerine göre tüm veliler bu yetkiye sahiptir. Yapılan nikah sahihtir. **Ve kız bâliğa olunca nikâhını feshedebilir. Yalnız Ebu Yusuf'a göre kızın fesih yetkisi yoktur.** Âlimlerin cumhuru veli durumunda olmayan yabancı vasinin böyle bir yetkiye sahip olmadığı hususunda ittifak etmişlerdir. Yalnız Şüreyh, Urye ve Hammâd onun da yetkili olduğunu söylemişlerdir. Hattâbî de bu kavli Mâlik'ten rivayet etmiştir. Şafiî ve arkadaşları, bir kız ergenlik çağına varmadıkça babasının veya dedesinin onu evlendirmekten kaçınması mustahaptır. Bu yaşa varıp onun iznini almak daha iyidir. Tâki kız, hoşlanmadığı halde kocanın esiri durumuna düşmesin, demişlerdir. Bunların bu sözü bu hadise muhalif değildir. **Çünkü bunların maksadı kız için apaçık bir yarar olmayınca ergenlik çağından önce evlendirmemektir. Ama geciktirme ile bu açık yararın kaçırılmasından korkulursa, nikâh yapılmalıdır. Âişe (r.anha)'nın nikâhı mes'elesi de böyle olmuştur. Bu endişe hâlinde evlendirmek müstehabdır. Küçük yaşta iken nikâhı kıyılan ve düğün vakti gelen bir kızın velisi ile kocası düğün ve zifaf yapılması halinde kızı hiç bir zarar gelmeyeceği hususunda ittifak ederlerse, düğün ve zifaf cihetine gidilir. Düğün ve zifaf yapıldığı takdirde kızı bir zarar gelip gelmeyeceği mevzuunda kızın babası ile kocası arasında bir ihtilaf ortaya çıkarsa, takib edilecek yol hakkında ulema farklı görüşler ileri sürmüşlerdir. Şöyle ki: Ebu Hanife, Şafiî ve Mâlik'e göre, zifaf için ölçü kızın cinsel ilişkiye gücünün yetmesidir. Bu gücün yaşı hususunda bütün kızlar aynı durumda olmazlar. Bunu belirli bir yaşa bağlamak mümkün, değildir. En sahih görüş budur. Âişe (r.an-ha)'nın hadisinde bir yaş tahdidi yoktur. Dokuz yaşına henüz varmamış olmakla beraber çabuk gelişmesi nedeni ile cinsel temasa gücü yeten bir kız için bu hadiste bir engel olmadığı gibi yaşı dokuzu geçip de gücü yetmediği halde zifafın yapılmasına dâir bir izin ve müsâade hükmü de yoktur. Dâvud "Âişe (r.anha) dokuz yaşına vardığında iyice gelişmiş bir durumda idi" demiştir. Bilindiği gibi sıcak iklimlerde kızlar erken gelişir, bolluk içinde yetişen kızlardan, bilhassa iyi gıda alan kızlardan dokuz yaşında âdet gören kızlar da olabilir. <<pdf sayfa 4145,4148>>**

Bazı Hükümler

1. Bir kimsenin karısını hayızlı iken boşaması haramdır. Binaenaleyh bu durumda olan bir kimsenin karısına dönmesi icâbeder. Şafiî ulemasından Nevevî'nin beyânına göre "Hayızlı kadını rızası olmadan boşamanın haram olduğunda bütün ulema ittifak etmişlerdir". Ancak bu talak yine de vakidir. Haricilerle Rafizîler bu bâbda ehl-i sünnet imamlarına muhalefet ederek hayız hâlinde yapılan talakı hükümsüz saymışlardır.
2. Karısını hayızlı iken boşayan bir kimseye, karısına dönmesi ve boşamak için, içinde talak verilen hayızdan sonraki ikinci temizlik devresini beklemesi emredilir. İmam Ebu Hânife bu görüştedir. İmam Şafiî ile imam Ahmedin de bu görüşte olduklarına dair bir rivayet vardır. Sözü geçen niez-heb imamlarının üçü de hayız hâlinde verilen talakın sünnete aykırı olduğu meselesinde ve sünnete uygun olan talakın, içerisinde cima bulunmayan temizlik hali

olduğunda ittifak etmişlerdir. Delilleri ise 'kadınları boşadıığımız zaman iddetleri içinde boşayın' âyeti kerimesidir.

Ayrıca karısını hayız hâlinde boşayan bir kimsenin karısına dönmesinin hükmü ulema arasında ihtilâfıdır. Şâfîîlerle, Evzâî, imam A'zam, şâir Küfe uleması, imam Ahmed b. Hanbel ve diğer birçok ulemaya göre bu erkeğin karısına dönmesi müstehaptır. Malikîlerle Hanelîlerden Hidâye sahibi ve bir rivayette imam Ahmed vacib olduğu görüşündedirler. Ancak bu dönüşün üç talak hakkını kullanmamış olanlar için söz konusu olduğunu unutmamak gerekir. Binaenaleyh üç talak hakkını da kullanmış olan bir kimsenin karısına dönmesi mümkün değildir.

3. Metinde geçen "sonra onu ya temizlendiğinde ya da hâmile iken boşasın" sözü bir kadını hâmile iken boşamanın sünnete aykırı olmadığını bu şekilde verilen bir talakın "sünnî talak" olduğunu ifade etmektedir. Binaenaleyh kişi, böyle bir kadını icabı halinde istediği vakitte boşayabilir. Ulemanın büyük çoğunluğu bu görüştedir. Hanefî imamlarından imam Ebu Hanife ile Ebu Yusuf hayız görmeyen küçük kız ile hayızdan kesilmiş yaşlı kadını ve hâmile kadını sünnete uygun olarak boşayabilmek için her ayda bir defa olmak üzere üç ric'i talak ile boşamak ve her ayın başında ona ric'at etmek şarttır. Cima'dan sonra boşamakta da bir sakınca yoktur. İmam Muhammed ile İmam Züfer ve Mâlik'e göre ise, hamileyi sünnete uygun olarak boşayabilmek için doğuruncaya kadar verilen talak sayısının birden fazla olmaması gerekir. << pdf sayfa 4731,4732>>

Bazı Hükümler

Bir kimsenin karısına "senin işin kendi elindedir" demesiyle o kadın üç talakla boş olur. Bu mevzuda imam Tirmizî de şunları söylüyor: "ilim adamları "işin elindedir" sözünde ihtilâf ettiler. Peygamber (s.a.)'in ashabından, aralarında Ömer b. el-Hattab ve Abdullah b. Mesud'un da bulundukları bazı ilim adamları "O bir talaktır" dediler. Tabiinden ve sonrakilerden birden çok ilim adamının da kavli budur. Osman b. Affan ve Zeyd b. Sabit, "hüküm, kadının verdiği hükümdür, yani kocasının "işin elindedir" sözü ile boşama salahiyetini devralan kadın, talak mevzuunda neye karar verirse, onun kararı mutaberdır, diyorlar. İbn Ömer diyor ki: "Erkek, boşama işini kadının eline verdiği ve kadın da kendisini üç talakla boşadığı vakit, koca (bu üç talak) tanımayıp, "kadının eline boşama işini yalnız bir talak olarak verdim" derse, kocaya yemin teklif edilir ve söz, yemini ile beraber kocanın sözüdür." Süfyân ve Küfe'liler Ömer ve Abdullah b. Mesud'un kavline zahip oldular. Mâlik b. Enes "hüküm, kadının verdiği hükümdür." dedi, Ahmed'in kavli de budur. İshak ise, İbn Ömer'in kavline katılmaktadır. Hanefî ulemasının bu mevzudaki görüşlerini şu şekilde özetlemek mümkündür: Talakta vekâlet ve risâlet carî olduğu gibi tefviz de câridir. Şöyle ki, bir mükellef kimse, zevcesinin talakını bir vekile, veya bir Rasûle havale edebileceği gibi bizzat zevcesine de veya çocuk olan zevcesinin velisine de tevdi edebilir. İşte bu tevdi, bir tefvizdir. <<pdf sayfa 4769>>

Bazı Hükümler

1. Kocasıyla bir yatakta yattıktan sonra boşanan kadınların iddeti üç kuru dur. Ancak kuru kelimesinin temizlik mânâsına mı yoksa hayız mânâsına mı geldiği ulemâ arasında ihtilâfıdır. Hanefî ulemasıyla İmâm Ahmed'e göre âyet-i kerimede geçen kuru' sözü hayız mânâsında kullanılmıştır. Sahâbînin ileri gelenlerinden dört halife ile, İbn Mesud, Ebû Musa el-Eş'ârî, İbn Abbas, Muaz b. Cebel (r.a.) da bu görüşte oldukları gibi Said b. Cübeyr, Tavus, Said b. el-Müseyyeb de bu görüştedirler. Delilleri ise, "Peygamber (s.a.)'in hayız görmeye başlayan Ümmü Habibe'ye kar' günlerinde namazını bırakmasını, bu hali geçtikten sonra güçlenip namazını kılmasını emrettiği"ni ifâde eden 281 numaralı hadis-i şerîfle "Boşanmış

kadınlar, üç kar' kendilerini gözetirler..." âyet-i kerimesinin zahiridir. Çünkü bu âyet-i kerîmenin zahiri, kar'ın üç tam kar' olmasını emretmektedir. Kar'm temizlik anlamında kullanıldığını kabul edersek kadının üç tam kar' beklemesi imkansızlaşacaktır. Çünkü eğer kadın temizlik halinde boşanmışsa ve içinde bulunduğu temizliği de sayarsak -bir kaç günü geçmiş olacağından- bekleme müddeti eksik olacaktır. İçinde bulunduğu temizliği saymazsak ve onu takib eden temizlikten itibaren hesâb etsek o zaman da bekleme müddeti üçten fazla olacaktır. Şu halde kar' kelimesini temizlik manasına alınca üç tam kar'ı gerçekleştirmek mümkün olmuyor. Ayrıca "yaşlılıklarından dolayı adetten kesilen kadınlarınızın (bekleme sürelerinden) şüphe edersiniz..." âyet-i kerimesinde hayızdan kesilen kadınların ay hesabıyla iddet beklemeleri gerektiğinden bahsedilmesi de iddette hayızın asıl olduğunu ortaya koymaktadır. İmâm Mâlik ile Şafî'ye ve Yedi Fakih diye anılan Said b. Müseyyeb, Urve b. ez-Zübeyr, el-Kâsım b. Muhammed, Ebû Bekr b. Abdîrrahman, Hârice b. Zeyd b. sabit, Ubeydullah b. Abdillâh b. Utbe b. Mesud, Süleyman b. Yesâr'a göre ise, âyet-i kerîmede kar' sözü temizlik anlamında kullanılmıştır. Bu görüş İmâm Ahmed'den de rivayet olunmuştur. Delilleri ise; "...kadınları boşadığınız zaman iddetleri içinde boşayın..." âyet-i kerîmesiyle, Hz. Peygamberin hanımını hayızlı iken boşayan İbn Ömer için; "Hanımına geri dönsün, sonra temizlenip tekrar hayız görünceye, daha sonra tekrar temizleninceye kadar yanında tutsun..." manasındaki 2179 numaralı hadîs-i şeriftir.

2. Hayızdan kesilen ve kocasından boşanan bir kadının iddeti üç aydır. Ulemâ kadının kaç yaşında hayızdan kesileceği konusunda ihtilâf etmişlerdir. Hanefî ulemâsının meşhur olan görüşüne göre, kadınlar ellibeş yaşına vardıkları zaman hayızdan kesilirler. Fetva da buna göre verilmektedir. Mâlikî ulemâsına göre ise, hayızdan kesilme yaşı elliden yetmişe kadar devam edebilir. Elli yaşından sonra gelen kan tecrübeli kadınlara sorulur, onlar hayız kanı olduğuna hükmederlerse bu kanın hayız kanı olduğu kabul edilir. Hayız kanı olmadığı söylerlerse kadının hayızının kesildiğine hükmedilir. Eğer kadının hayız yaşı elli yaşından sonra kesilecek olursa, onun hayızdan kesildiğine hükmedilir. O zaman kadın iddetini ay hesabıyla bekler ki bunda ittifak vardır. İmâm Şafî'ye göre ise; kadının hayızdan kesilme yaşı altmış ikidir. İmâm Ahmed'den bu mevzuda çeşitli rivayetler vardır. Birinci rivayete göre kadın elli yaşına varınca hayızdan kesilir. Çünkü Hz. Aişe, "kadın elli yaşına girdikten sonra bir daha karnında çocuk bulamaz." demiştir. İmâm Ahmed'den gelen ikinci rivayete göre ise, Arap kadınlarının dışındaki kadınlar elli yaşında, Arap kadınları ise altmış yaşında hayızdan kesilirler. Gerçek olan şudur ki elli yaşından sonra genellikle kadınların hayızı kesilir. Bununla beraber bir kadında elli yaşından sonra kan gelecek olursa o kanın hayız kanı olduğuna hükmedilir. Çünkü kan hayızın alâmetidir. Fakat altmış yaşından sonra gelen kanın hayız kanı olmadığına hükmedilir. Çünkü altmış yaşından sonra hayız kanının gelmesi mümkün değildir.

3. "...Henüz hayız görmeyenlerin iddetleri, şüphelenirseniz -biliniz ki- üç aydır." âyet-i kerîmesi **küçük olduğundan dolayı henüz hayız görmeyen kadınların boşanma veya tefrikten sonra iddetinin üç ay olduğunu ifâde etmektedirler.** Ebu Hayyan'a göre ölünceye kadar hiç hayız görmeyen kadınlarla, hayız çağına girdiği halde hayız görmeyen kadınlar da bu âyet-i kerîmenin şümülüne girdiklerinden hayız çağına girmediği için henüz hayız görmeyen kızlar gibi üç ay iddet beklerler. <<pdf sayfa 4862,4863,4864>>

Şâfiîlerle diğer birçok ulemâ: "Vefat iddeti bekleyen büyük, küçük, bakire, seyyibe, hurre, câriye, müslime, veya kafiye her kadına ihdâd vâ-cibdir. Bu husûsda cimâin vâki' olup olmaması da müsavidir" demişlerdir. <<pdf sayfa 4881>>

SAHİH-İ MUSLİM

VE
TERCEMESİ
CİLD: 1
Mütercim:
MEHMED SOFUOOLU
cilt 3

(4) BAYRAM GÜNLERİNDE, İÇİNDE MA'SİYET BULUNMAYAN OYUN VE EYLENCELERE RUHSAT BABI

16 - (892) : Aişe (R) şöyle dedi :

Bir defa yanımda Ensar kızlarından iki kız varken Ebu Bekr yanıma girdi. O kızlar Buas gününde Ensarın. yekdiğeri hakkında söyledikleri şiirleri teganni ediyorlardı. Bu iki kız teganniye san'at ve adet edinmiş kızlar da değil idiler. Ebu Bekr: Rasulullah (S) ın evinde şeytan muzmuru mu? diyerek beni azarladı. Bu bir bayram günü idi. Rasulullah (S) : «Ya Eba Bekr! Her kavmin bir bayramı vardır, bu da bizim bayramımızdır» buyurdu 6
() : Buradaki rivayet de Ebu Muaviye'den, o da Hişam'dan bu isnadla rivayet etti. Bu hadis de: Def ile oynayan iki kız şeklindedir.

17 - () : Urve, .Aişe'den şöyle tahdis etmiştir: Mina günlerinde (yani kurban bayramının ilk üç günün birinde) Aişe'nin yanında şarkı söyleyen ve (def) çalan iki kız varken yanına Ebu Bekr girdi. O sırada Rasulullah (S) da elbisesine bürünmüştü. Ebu Bekr o iki kıza azarladı. Bunun üzerine Rasulullah yüzünü açıp: Ya Eba Bekr! Onlara iliş me. Bu günler bayram günleridir• buyurdu. Aişe dedi ki: Habeş'liler oyun oynarlarken ben de onları seyrediyordum. _Bu halde iken Rasulullah'ın kendi örtüsüyle beni setr ettiğini gördüm. O zaman ben henüz bir kız çocuğu idim. **Oyunu seven küçük yaşta bir çocuğun artık neler yapabileceğini varın kıyas edin!** <<Sayfa 54,55 pdf sayfa 55,56>>

١٨ - (...) وحديث أبو الطاهر . أخبرنا ابن وهب . أخبرني يونس عن ابن شهاب ، عن عروة ابن الزبير . قال : قالت عائشة : والله ! لقد رأيت رسول الله ﷺ يوم نزل باب حجرتي . والحبشة تلعبون بحرايبهم . في مسجد رسول الله ﷺ . يستترني بردائه . لئلا أنظر إلى لعبهم . ثم يقوم من أجلي . حتى أكون أنا التي أنصرف . فأقذروا الجارية الحديبية السن ، حريصة على اللهو .

18 - () : Aişe (R) -şöyle dedi:

Yemin ederim ki bir gün Rasulullah (S) ı hücremin kapısı önünde ayakta dururken (şu halde) görmüşümdür: Habeş'liler, Rasulullah'ın mescidinde harbeleriyle oynuyorlardı. Benim, onların oyunlarını görebilmem için Rasulullah kendi ridasıyla beni örtüyordu. Sonra benden dolayı ayakta dururdu, ta ihtida savuşan ben oluncaya kadar. Eylenceye (ve. oyuna) düşkün **küçük yaşlı bir kız çocuğunun** artık neler yapabileceğini varın siz kıyas edin!

١٩ - (...) وحديث هرون بن سبيد الأيلي ويونس بن عبد الأعلى (واللفظ هرون) قال : حدثنا ابن وهب . أخبرنا عمرو ؛ أن محمد بن عبد الرحمن حدثه عن عروة ، عن عائشة : قالت : دخل رسول الله ﷺ وعندي جارية ثمانية أبناء لمات . فاستعجب على الفرائس . وحول وجهه . فدخل أبو بكر فأنهزني . وقال : برئما الشيطان عند رسول الله ﷺ ؛ فأقبل عليه رسول الله ﷺ . فقال «دعها» فلما غفل (١) غمزتهما فخرجنا . وكان يوم عيد . تلعب السودان بالذرق والخراب . فلما سألت رسول الله ﷺ . وإنا قال «تشتبهين تنظرن؟» فقلت : نعم . فأقبلني وراؤه . خدي على خدي . وهو يقول «دوسكم يا بني أزدقة» حتى إذا ملئت قال «حسبك» ؟ فقلت : نعم . قال «فادهي» .

Cilt 8

HZ. ,AİŞE'YE İFTİRA HADİSİ VE ZİNA İFTİRASI ATAN KİMSENİN TEVBESİNİN KABULÜ HAKKINDA BAB

Bilhassa ben küçük yaşta taze bir kadındım. <<sayfa 285 pdf sayfası 285>>

Aişe yaşı küçük, taze bir kadındı. <<sayfa 287 pdf sayfa 287>>

Vallahi Rasullah'a ne diyeceğimi bilmiyorum dedi. Bunun üzerine ben, henüz KUR'AN'dan çok delil okuyamıyan **küçük yaşda bir taze** olduğum halde şöyle dedim: << sayfa 289 pdf sayfa 289>>

SÜNEN-İ İBNİ MÂCE TERCEMESİ ve ŞERHİ

Hanefi Ve Şafii Mezheblerine Göre Abdesti Bozan Dokunma

1) Hanefi mezhebine göre, fahiş mübaşeret (aşın dokunma) abdesti bozar. Şöyle ki: Erkekler kadın çıplak veya pek ince bir hâl ile karınlarını veya münteşir bulunan tenasül uzuvlarını birbirine temas ettirmeleri abdestlerini bozar, kendilerinden bir mayı çıkmama bile hüküm budur.

İmam Muhammed'e göre bu durumda bir ıslaklık, bir mezi çıkmadıkça abdest bozulmuş olmaz.

2) Şafii mezhebine göre, bir erkeğin nâmahrem olup yedi yaşına girmiş veya daha büyük yaşta

olan kız veya kadına vücutlarının her hangi bir yerini çıplak olarak bir birine dokunması halinde

iki tarafın abdesti bozulur. Erkeğin mahremi olan anası, halası, teyzesi gibi bir kadına dokunması abdesti bozmaz. Keza. **yedi yaşından küçük bir kıza dokunmak da abdesti bozmaz.** <<pdf sayfa 301>>

İkinci grubun bildiğimiz tek dayanağı babanın henüz erginlik çağına varmamış olan kızının nikâhını kıya-bildiğine dâir (1876 nolu gibi) hadîslerdir. Onlar derler ki madem ki baba **küçük yaştaki kızının nikâhını kıyabilir.** O halde bu hüküm yetişkin kız için de caizdir, demiştir." El-Menhel'in Tekmile yazarı "**Küçük yaştaki kızların nikâhı**" bâ-bında aşağıdaki bilgileri vermiştir: <<pdf sayfa 1184>>

Küçük Yaştaki Kızların Nikâhının Yapılması Hususundaki Âlimlerin Görüşleri
Nevevi bu babın ilk hadisini açıklarken şu bilgileri vermiştir: "Bu hadîs erginlik çağına varmamış olan bakire kızın izni olmaksızın baba tarafından nikâhının kıyılmasının câizliğine açıkça delildir. Çünkü küçük yaştaki kızdan izin almak anlamsızdır. Bizce baba yokken baba babası da aynı yetkiye sahiptir.

Müslümanlar babanın küçük yaştaki kızının nikâhını yapabileceği hususunda icmâ etmişlerdir. Bu kız erginlik çağına varınca Irak âlimlerine göre muhayyerdur, dilerse nikâhını feshedebilir. Mâlik, Şafîi ve diğer Hicaz Fıkıhçılarına göre kız erginlik çağına varınca nikâhı feshedemez. Baba ve onun babasından başka hiç bir velî küçük yaştaki kızın nikâhını yapamaz. Şafîi, Sevrî, Mâlik, Ahmed, İbn-i Ebî Leylâ, Ebû Sevr ve Cumhur'un kavli budur. Bunlara göre böyle bir nikâh sahih değildir.

Ebû Hanife, Evzâi ve başta bâzı selef âlimlerine göre tüm velîler bu yetkiye sahiptir, yapılan nikâh sahihtir ve kız bâliğa olunca nikâhını feshedebilir. Yalnız Ebû Yûsuf'a göre kızın fesih yetkisi yoktur.

Âlimlerin cumhuru velî durumunda olmayan yabancı vâsinin böyle bir yetkiye sahip olmadığı hususunda ittifak etmişlerdir. Yalnız Şüreyh, Urve ve Hammâd onun da yetkili olduğunu

söylemişlerdir. Hattâbî de bu kavli Mâlik' ten rivayet etmiştir. Şafii ve arkadaşları: Bir kız erginlik çağına varmadıkça babası veya baba babasının onu evlendirmemesi müstehaptır. Bu yaşa varıp onun iznini almak daha iyidir. Tâ ki kız, hoşlanmadığı halde kocanın esiri durumuna düşmesin, demişlerdir. Bunların bu sözü bu hadîs'e muhalif değildir. Çünkü bunların maksadı kız için apaçık bir yarar olmayınca erginlik çağından önce evlendirmemektir. Ama geciktirme ile bu açık yararın kaçırılmasından korkulursa nikâh yapılmalıdır. Âişe (Radiyallâhü anhânın nikâhı mes'elesi de böyle olmuştur. Bu endişe hâlinde evlendirmek müstehaptır.

Küçük yaşta iken nikâhı kıyılan düğün ve zifaf çağı sorusuna gelince, kızın velîsi ile kızı nikahlayan koca, düğün ve zifaf yapılması kızı hiç bir zarar vermeyeceği hususunda ittifak ederlerse zifaf cihetine gidilir. Bunlar arasında bu konuda ihtilâf varsa âlimler değişik görüşler beyan etmişlerdir:

1. Ebû Hanîfe, Şafîi ve Mâlik'e göre zifaf için ölçü kızın cinsel ilişkiye gücünün yetmesidir. Bu gücün yaşı hususunda bütün kızlar aynı durumda olmazlar. Bunu belirli bir yaşa bağlamak mümkün değildir. En sahîh görüş budur. Âişe (Radiyallâhü anhâ) 'nın hadîsinde bir yaş tahdidi yoktur. **Dokuz yaşına henüz varmamış olmakla beraber çabuk gelişmesi nedeni ile cinsel temasa gücü yeten bir kız için bu hadiste bir engel olmadığı gibi yaşı dokuzu geçer olup gücü yetmediği halde zifafın yapılmasına dâir bir izin ve müsâade hükmü de yoktur.** Dâvûdi: Âişe (Radiyallâhü anhâ) dokuz yaşına vardığında güzelce gelişmiş durumda idi, demiştir."

Bilindiği gibi sıcak iklimlerde kızlar erken gelişir, bolluk içinde yetişen kızlardan, bilhassa etli iyi gıda alan kızlardan dokuz yaşında aybaşı âdeti gören kızlar da olabilir.

Küçük Yaştaki Dul Kızın Nikâhının Kıyılmasına Ait Hüküm Hakkındaki Âlimlerin Görüşleri Tekmile yazarı bu hususta şöyle der:

1. Ebû Hanife ve Evzâî'ye göre henüz erginlik çağına varmamış olan dul kızın nikâhı velîsi tarafından yapılabilir. Kız bulûğ çağına varınca nikâhını feshetmek veya kabul etmek hususunda muhayyer kılınır, demişlerdir.

2. Şafîi, Ebû Yûsuf ve Muhammed'e göre böyle bir kızın nikâhını kıymaya hiç bir veli yetkili değildir. Ancak kız erginlik çağına varıp açıkça izin verince nikâhı kıyılabilir.

3. Mâlik: Bu küçük dul kızın küçük bakire kız gibi babası tarafından nikâhı yapılabilir, demiştir. Nevevî, Âişe (Radiyallâhü anhâ)'nın 1876 nolu hadîsi ile ilgili olarak verdiği geniş bilgiden şu birkaç noktayı belirtmek isterim:

Âişe (Radiyallâhü anhâ)'yı götürmeye gelen Ensâr'dan bir kadın grubunun ona hitaben söyledikleri sözler, çıkarılan gelin ve damat için hayır bereket ve iyi nasibe kavuşmalarına duâ etmenin müstehabhğma delâlet eder.

Çıkarılacak gelinin yıkatılması, temizletilmesi, süsletilmesi ve onu çıkarmak için kadınların toplanmasının müstehablığı hükmü de hadisimi çıkarılır. (Bunda bir çok yarar vardır, diyen Nevevî bunları sıralamış ise de çoğu toplumun malûmu olduğu için buraya aktarmaya hacet görmedim.)

Hadîs gelin ile damadın gündüz zifafa girmelerinin câizliğine delâlet eder.

14- Babalarından Başka Kimselerin Kıydıkları Küçük Yaştaki (Bakire Veya Dul) Kızların Nikâh (İn Hükümün Beyanı) Babı

1878) (Abdullah) bin Ömer (Radiyallâhü anhümâ)'dan rivayet edildiğine göre: Osman bin Maz'un (Radiyallâhü anh) vefat ettiği zaman, (geride yetim) bir kızını bıraktı. İbn-i Ömer: Kızın amcası olan dayım Kudame (bin Maz'un) (Radiyallâhü anh) ona danışmadan nikâhını bana yaptı. Bu (nikâh) işi kızın babasının ölümünden sonra oldu. Kız, amcasının yaptığı

nikâh işinden hoşlanmadı ve el-Muğîre bin Şu'be (Radiyallâhü anh) ile evlendirmesini arzuladı. (Kız bulûğ çağına vardıktan) sonra amcası onu el-Muğire (Radiyallâhü anh) ile evlendirdi."

Not: Zevâid'de şöyle denilmiştir : Bunun isnadı mevkuttur. Ve îbn-i Ömer (R.A.)'ın mevlâsı Nâfi'in oğlu Abdullah isimli râvi senedde bulunuyor ki onun zayıflığı Üzerinde ittifak vardır.

İzahı

Zevâid türünden olan bu hadîsi Ahmed ve Dârekutni de rivayet etmişlerdir. Tirmizi'nin "Yetim kızı zorla evlendirmek" bâbındaki hadîslerin şerhi bölümünde Tuhfe yazarı Ahmed ile Dârekutnî' nin rivayet ettikleri bu hadisi daha uzun bir metin hâlinde rivayet etmişlerdir. O rivayet merfu' hükmünde olup mealî şöyledir:

...İbn-i Ömer (Radiyallâhü anhümâ)'dan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir:

Osman bin Maz'un (Radiyallâhü anh) vefat etti ve Havle bint-i Hakim bin Ümeyye bin Harise bin el-Evkas isimli karısından doğma bir kızını bıraktı. (Yâni yetim bir kızı kaldı.) Osman bin Maz'un, (o kız için) kardeşi Kudame (bin Maz'un) (Radiyallâhü anhümâ)'yı vasi tâyin etmiş idi. Osman ve Kudame benim dayılarımdı. Ben de Osman bin Maz'un'un kızını (dayım) Kudâme'den istedim. Kudâ-me de nikâhımızı kıydı. Sonra el-Muğîre bin Şu'be (Radiyallâhü anhî, (kızın anasının yanına) girerek onu mala rağbet ettirdi. Bunun üzerine kızın anası ona kanmak istedi. Kız da anasının arzusuna uydu. Bunun üzerine kız ile anası (benden) imtina ettiler. Nihayet onların işi Besûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellemî'e intikal etti. Bunun üzerine Kudame;

Yâ Resûlallah! Bu, benim erkek kardeşimin kızıdır. Kardeşim beni ona vasi tâyin etti. Ben de onunla halasının oğlunun nikâhını kıydım. Ben ne küf'ülük (emsallik) ne de yararlılık hususunda onun hakkında bir kusur işlemedim. Lâkin o, bir kadındır. Ve sırf anasının arzusuna uydu, dedi. İbn-i Ömer demiştir ki: Bunun üzerine Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) :

«O, yetim bir kızıdır. (Erginlik çağına varıp) izni olmadan nikâhı yapılamaz» buyurdu, ibn-i Ömer:

"Vallahi, ben onu nikahladıktan sonra (böylece) benimle alâkasını kesti. (Bulûğ çağına vardıktan) sonra onu el-Muğîre bin Şu'be ile evlendirdiler."

Tirmizi de aynı bâbta: 'İlim ehli, erginlik çağına varmamış olan (dul veya bakire) yetim bir kızın nikâhının kıyılıp kıyılma-ması hususunda ihtilâf etmişlerdir. Şöyle ki: Âlimlerin bir kısmı, yetim kızın nikâhı kıyıldığı takdirde, kız bulûğ çağına varıncaya kadar bu nikâh mevkuf (durdurulmuş) olur. Kız bulûğ çağına varınca o nikâhı kabul veya fesih etmek hususunda serbesttir, görüşünü beyan etmişlerdir. Tabiîlerin bâzısının ve başka bir kısım âlimlerin kavli de budur. Bâzı âlimler de: Bulûğ çağına varmadıkça yetim kızın nikâhı yapılamaz. Ve nikâh hususunda muhayyerlik yoktur, demişlerdir. Süfyân-ı Sevrî, Şafiî ve onlardan başka bâzı âlimlerin kavli budur, demişlerdir. Ahmed ve İshak da: Yetim kız dokuz yaşına varınca nikâhı kıyılır, o da râzi olursa, nikâh caizdir. Sonra bulûğ çağına vardığında onun muhayyerlik hakkı yoktur, demişlerdir. Bu iki âlim Âişe {Radiyallâhü anhâ}'nın (1876 nolu) hadisini delil göstermişlerdir. Ayrıca Âişe (Radiyallâhü anhâ)'nın: "Bir genç kız dokuz yaşına girince artık o, kadındır." mealindeki eserini de delil göstermişlerdir, demiştir.

Erginlik Çağına Varmamış Bakire Veya Dul Yetim Kızın Nikâhını Velîsi Veya Vâsisi Kıyabilir Mi ?

Bu bâbta Müellifimizin rivayet ettiği ve Ahmed ile D â- r e k u t n î' nin daha geniş bir metin hâlinde rivayet edip mealini yukarıya aldığım İbn- i Ömer (Radiyallâhü anh)'m hadîsine göre nikâhı geçersizdir.

Bu husustaki âlimlerin görüşlerini yukarda Tirmizi' den naklen beyân ettim. El-Menhel'in Tekmile yazarı da Ebû Davud'un "İstimar" babı ile "Küçük kızların tezvîci" babında rivayet olunan hadislerin açıklaması bölümünde bu hususu uzun uzun anlatmıştır. Ben oralardaki bilgilerin bir kısmını özetliyerek buraya aktarmayı uygun buldum.

1. Ebû Hani'fe' nin arkadaşları, Evzâi ve başka bâzı âlimler: Yetim kızın velîleri onun nikâhını kıyabilirler. Kız bulûğ çağına varınca nikâhını feshedebilir, demişlerdir. Bunlardan yalnız Ebû Yûsuf'a göre, kız baliğ olunca feshedemez, demiştir. Bunların bir delili:

«Ve yetim kızlarda evlendiğiniz zaman onlar) hakkında adalete riâyet edemiyeceğinizden korkarsanız, (onlarla evlenmeyip) sizin için helâl olan kadınlarla... evleniniz.

Bu âyet, erginlik çağına varmamış dul veya bakire yetim kızın babadan başka velileri tarafından nikâhının kıyılabilmesine delâlet eder. Çünkü bu âyette geçen **"Yetâmâ" kelimesi "Yetîme"nin çoğuludur. "Yetime" kelimesinin hakiki mânâsı erginlik çağına ermemiş babasız bakire veya dul kız demektir.** Âyet, yetim kızın mehir hususunda aldatılmaması şartıyla nikâhının kıyılmasına izin vermiştir. Şu halde böyle kızın nikâhı kıyılmaz, diyenler kuvvetli bir delile muhtaçtırlar. (Tuhfe yazarı da yukardaki âyetten çıkarılan bu hükümle ilgili bilgiyiye l- H â f ı z ' dan naklen vermiştir.)

2. Şafiî, Sevr î. Mâlik, Ahmed ve Cumhur'a göre böyle bir yetim kızın baba babasından başka hiç bir velîsi onun nikâhını kıyamaz. Kıyarsa hükümsüz ve bâtıldır. Ancak erginlik çağına varınca nikâhı kıyılabilir. Bunların delili Tirmizi, Ebû Dâvûd ve Nesai' nin Ebû Hüreyre (Radiyallâhü anh)'den merfu' olarak rivayet ettikleri şu hadîstir:

"... Ebû Hüreyre (Radiyallâhü anh)'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu, demiştir:

"Yetim kızın evlenmesi hususunda izni istenir. Eğer (izni istenince) susarsa onun susması (nikâhının kıyılması için) izindir. Eğer nikâhtan açıkça veya bir belirtileyle) imtina ederse onun üzerinde (nikâh kıymaya) cevaz yoktur."

Şafiî bu hadîsin zahirini delil göstermiştir. Bu grubtaki âlimlere göre hadîste geçen "Yetime" kelimesinden maksad erginlik çağına varmış olan babasız kızdır. Bu çağa varmadan önce yetim sayıldığı için bu ifâde kullanılmıştır. Bu kelime ile küçük yaştaki yetim kız mânâsı kasdedilmemiştir. Çünkü bu çağıdaki bir küçükten izin almak manasızdır.

3. Ahmed ve İshak'a göre yetim kız dokuz yaşına vardığında nikâhı kıyılıp kendisi de rızâ gösterirse kıyılan nikâh caizdir ve bulûğ çağına varınca nikâhın kabul veya feshi hususunda muhayyerlik hakkı yoktur. Bunların delili Âişe (Radiyallâhü anhâ)'nın (1876 nolu) hadîsidir. Lâkin bu hadîs onlar için delil olamaz. Çünkü Âişe (Radiyallâhü anhâ) dokuz yaşında iken bulûğ çağına varmış idi.

Âlimlerin cumhuru bulûğ çağına varmamış yetim kızın nikâhının vasi tâyin edilmiş yabancı kişi tarafından da kıyılmıyacağına ittifak etmişlerdir. Yalnız Şüreyh, Urve, Hammâd ve Mâlik bin Enes; Vasi bulûğ çağına varmamış yetim kızın nikâhını kıyabilir, demişlerdir.

Rey ehli de: Vasi yetimin velîsi ise nikâhını kıyabilir. Çünkü kız bulûğ çağına varınca kıyılan nikâhı feshedebilir, demişlerdir." <<pdf sayfa 1185,1186,1187>>

El-Hâfız: Âlimler nikâh akdi için kadının velisinin şart olup olmadığı hususunda ihtilâf etmişlerdir. Cumhura göre şarttır. Delilleri bu bâbtaki hadîslerdir. Ashâb-ı Kiram (Radiyallâhü an-hüm) 'den bu hükme muhalefet eden kimseyi bilmiyoruz. Buna göre kadın kendi nikâhını asla kıyamaz. Ebû Hanife ise: Nikâh akdi için velî asla şart değildir. Ondan izinsiz olarak kadın, küfü olan bir erkekle nikâhını bizzat kıyabilir, demiş ve nikâh işini satış akdine

kıyaslamıştır. Çünkü kadın satış akdinde müstakildir. Velinin iznini şart koşan hadislerle gelince Ebû Hanife bunları küçük yaştaki kızlar için yorumlamıştır. Hadislerdeki umumi bu kıyaslama ile hususîleştirmiştir. Böyle yapmak usul ilminde caiz görülmüştür, demiştir. <<pdf sayfa 1192>>

Râvi Ebû 'l - A c f â (Radiyallâhü anh) 'ın : 'Ben Alaku'l-Kır-ba veya Arâku'l-Kırba'nın ne (demek) olduğunu anlıyamadım' sözünü söylemesinin sebebi bu tâbirin pek kullanılmamasıdır." Nesai' nin rivayetinde Ebû'l - Acfâ (Radiyallâhü anh): 've ben henüz erginlik çağına varmamış, neslen Arap bir gençtim' demiştir. Sindi onun haşiyesinde: Yâni yaşıma küçük olduğu için bu tâbir ile neyin kastedildiğini anlıyamadım, demek istediğini söylemiştir. <<pdf sayfa 1196>>

Aişe hakkında evlilik rivayetini buraya almaya gerek duymadım, üsttekilerle aynıdır.

Çünkü gerdeğe girmemiş olan kadın boşandığı takdirde onun için iddet diye bir şey bulunmadığından boşanmasının zamanı kendisine bir yarar veya zarar sağlamaz. Hâmile kadının iddeti ise doğum yapmasıdır. Bu nedenle bunların boşanması Bidat veya Sünnî diye vasıflanmaz. **Bunlarla, bir de henüz aybaşı âdetini görecek yaşa henüz varmamış olan küçük yaştaki kadınlar** ve aybaşı âdetinden kesilmiş bulunan kadınların boşanması ve iddetlerinin hesablanması hususunda ayrıntılı bilgi için fıkıh kitaplarına başvurmak gerekir. <<pdf sayfa 1304>>

Talak 4 ayeti istteki tüm tefsirlerde sabi sübyanlar olarak tanımlanmaktadır.

Boşamanın oluşmasının şartlarından birisi de boşayanın erginlik çağına varmış olmasıdır. Bu itibarla bu çağa varmamış olan çocuğun ettiği boşama yemini geçersizdir. Ancak Hanbelîler'e göre boşamanın ne demek olduğunu ve sonuçlarını idrak eden bir çocuk on yaşından küçük bile olsa ettiği boşama yemini geçerlidir." <<pdf sayfa 1320>>

2. Hanefiler hadisteki "Kadın" tâbirinden hareketle; yetişkin olmayan küçük bir kızın nikâhının kıyıldığı erkek veya erkek çocuk öldüğü zaman, anılan yası tutmakla mükellef değildir. Fakat cumhur onun da yas tutmasının vâcibliğine hükmetmiştir. Cumhura göre hadiste kullanılan "Kadın" tâbiri küçük yaştakinin bu hükümden çıkarılması için kullanılmamıştır. Genellikle kocası ölenler yetişkin oldukları için bu ifâde kullanılmıştır. <<pdf sayfa 1357>>

Kutubu sitte

KÜÇÜK KIZLARI BABALARI EVLENDİREBİLİR

592- 6579- 1877- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سِنَانَ. ثَنَا أَبُو أَحْمَدَ. ثَنَا إِسْرَائِيلُ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ؛ قَالَ: تَزَوَّجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَائِشَةَ وَهِيَ بِنْتُ سَبْعٍ. وَبَنَى بِهَا وَهِيَ بِنْتُ تِسْعٍ. وَتَوَفَّى عَنْهَا وَهِيَ بِنْتُ ثَمَانِي عَشْرَةَ سَنَةً فِي الزَّوَادِ: إِسْنَاهُ صَحِيحٌ عَلَى شَرِّطِ الشَّيْخَيْنِ. إِنْهُ مَنْقُطٌ. 'نَ أَبَا عُبَيْدَةَ لَمْ يَسْمَعْ مِنْ أَبِيهِ. قَالَهُ شُعْبَةُ وَأَبُو حَاتِمٍ وَ ابْنُ حِبَانَ فِي التَّقَاتِ. وَالتِّرْمِذِيُّ فِي الْجَامِعِ. وَالمِزِّي فِي الْمِزَانِ. وَغَيْرُهُمْ. وَالحَدِيثُ قَدْ رَوَاهُ النَّسَائِيُّ فِي الصَّغَرَى مِنْ حَدِيثِ عَائِشَةَ .

592. (1877) (6579)- Abdullah İbnu Mes'ud radiyallahu anh anlatıyor:

"Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, Hz. Aîşe radiyallahu anhâ ile yedi yaşında iken onunla nikahlandı, dokuz yaşında iken zifaf yaptı. Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm, Hz. Aîşe on sekiz yaşlarında iken vefat etti." <<pdf sayfa 3348>>

KÜÇÜK KIZI BABA DIŞINDA EVLENDİREN

593- 1878- 6580- 593- حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِسْرَاهِيمَ الدَّمَشْقِيُّ. ثنا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نَافِعٍ الصَّائِغِ. حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نَافِعٍ. عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ؛ أَنَّهُ جِئَ هَٰؤُلَاءِ عُثْمَانُ بْنُ مَطْعُونٍ تَرَكَ ابْنَتَهُ لَهُ. قَالَ ابْنُ عُمَرَ: فَزَوَّجْنَاهَا خَالِي قُدَامَةَ، وَهُوَ عَمُّهَا، وَلَمْ يُشَاوِرْهَا. وَذَلِكَ بَعْدَ مَا هَلَكَ أَبُوهَا. فَكَرِهْتُ نِكَاحَهُ، وَأَحْبَبْتُ الْجَارِيَةَ أَنْ يُزَوَّجَهَا الْمُغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ، فَزَوَّجَهَا لِإِيَّاهُ. فِي الزَّوَانِدِ: إِسْنَادُهُ مَوْقُوفٌ. وَفِيهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نَافِعٍ، مَوْلَى ابْنِ عُمَرَ، مُتَّفَقٌ عَلَى تَضْعِيفِهِ.

593. (1878) (6580)- Abdullah İbnu Ömer radiyallahu anhüma'nın anlattığına göre, "Osman İbnu Maz'un radiyallahu anh vefat ettiği zaman, geride yetim bir kızını bıraktı. İbnu Ömer der ki: "Dayım Kudâme -ki kızın da amcasıydı- o kızı bana nikâhladı. Bu nikah işi, kızın babasının ölümünden sonra olmuştu. Kız, amcasının yaptığı bu nikahtan hoşlanmadı ve Muğire İbnu Şu'be ile evlendirilmesini arzu etti. (Kız buluş çağına vardıktan) sonra amcası, onu Muğire ile evlendirdi." << pdf sayfa 3349>>

AÇIKLAMA:

1- Hz. Aîşe'nin Resûlullah ile evlenme yaşı ihtilafıdır. Yapılan tahkiklere göre en ziyade kabul gören ve en sahih addedilen rivayetlere nazaran altı yaşında iken nikahlanmış, dokuz yaşında iken zifaf edilmiş olmasıdır. Resûlullah'la evlendiği zaman Hz. Aîşe'nin 16-17 ve hatta 18 yaşlarında olduğuna dair yapılan bazı açıklamalar varsa da tatminkâr değildir. Sahih rivayetlerin zahirine uygun gelmemektedir. Bu sebeple ihtiyatla karşılanması daha muvafıktır. Resûlullah vefat ettiği zaman Hz. Aîşe on sekiz yaşında idi. İbnu İshak'a göre, Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) Hz. Hatice'nin vefatından sonra Hz. Sevde ile evlenmiş, Sevde'den sonra Hz. Aîşe ile evlenmiştir. Ancak bazı rivayetlere göre, Hz. Hatice'den sonra Hz. Aîşe ile evlenmiştir. Yapılan tahkikler, İbn-i İshak'ın kaydını haklı çıkarmıştır. Resûlullah, henüz hicret etmezden önce Hz. Sevde ile evlenmiştir. Hz. Aîşe'nin evliliği hicretten sonra Medine'de vukûa gelmiştir.

2- Bu hadise dayanan İslâm ulemâsı, küçük yaşta bulunan kız çocuğunun babası tarafından nikahlanabileceği hükmünü çıkarmıştır. Nevevî, bu cevaz hususunda İslâm ulemâsının icma ettiğini belirtir. Hanefîlere göre bu câizdir. Ancak kızın bülüğa erince seçme hakkı vardır, dilerse kabul etmeyebilir. Bu hakkını daha önce kullanamaz. Şâfiî, Mâlikî gibi Hicaz ulemâsı bu seçme hakkını tanımazlar. İmam Şâfiî, Mâlik, Ahmed, Ebu Yusuf gibi bir kısım ulemâ bülüğa ermeyen küçüğü nikahlama yetkisine sadece babanın sahip olduğunu, diğer velilerin bu hakka sahip olmadığını söylerler. Ebu Hanife, Evzâi ve diğer bir kısım ulemâ velilerin de evlendirebileceğine hükmetmiştir.

3- Hadis, gerdekten önce gelinin hususî bir hazırlığa tabi tutularak süslenmesinin müstehab olduğunu gösterir. Başka rivayetlerde, câhiliye devrinde, mâşıta denen kadın berberlerinin varlığını, bunların gerdeğe girecek kadınları -aynen günümüzde olduğu gibi- hususî bir hazırlık ve süslemeden geçirdiklerini, İslâm'dan sonra, aynı mesleğe devam edip edemeyeceklerini Aleyhissalâtu vesselâm'dan sorduklarını, Resûlullah'ın da "kadınları süsleyin, kocalarına hazırlayın" diyerek cevaz verdiğini görmekteyiz.

4- Gerdeğe girecek kızın yanında kadınların toplanıp ilgi göstermeleri, zifaf âdâbını öğretmeleri, hayır ve bereket duasında bulunmaları müstehaptır.

5- Bu hadisin bazı vecihlerinde, Resûlullah'ın kuşluk vakti zifafa girdiği tasrîh edildiğine göre, gündüzleyin de zifaf caizdir.

İSTİDRAD:

Sadedinde olduğumuz hadisten çıkarılan mühim bir hüküm, erkek veya kız, küçük çocukların evlendirilmesiyle ilgilidir. Bu husus, başta köylerimizde olmak üzere, bilhassa dindar ve muhafazakâr çevrelerde tatbikattadır. Meselenin Hanefî fıkhındaki yerini biraz daha etraflıca öğrenme ihtiyacı duyacaklara yardımcı olmak üzere, Muhammed İbnu Muhammed el-Üsrûşenî'nin (vefatı 632 hicrî, 1235 miladî) Ahkâmu's-Sıgâr adlı eserinden ilgili bahsi aynen iktibas etmeyi uygun gördük.

Hıyarü'l-Büluğ (Büluğda Muhayyerlik Hakkı)

Eğer küçük kız veya oğlanı evlendiren kimse baba veya dede ise, bülûğa erdikleri vakit evliliği kabul veya red hususunda çocuklara muhayyerlik hakkı mevcut değildir. Eğer evlendiren baba veya dede dışındaki velilerden biri ise, bülûğa erince çocukların muhayyerlik hakkı vardır.

el-Münteka'da zikredildiğine göre, kız çocuğunun baba veya dedesi varsa çocuğu kadı evlendiremez. Eğer baba veya dede fâsık ise, bâliğ oldukları zaman çocuklar muhayyerlik hakkına sâhiptirler.

Şayet kızçocuğunu kadı evlendirecek olursa, Ebû Hanîfe'den (rahimehullah) gelen iki rivayetten ezher olanına göre, kız muhayyerlik hakkına sahiptir. Bu aynı zamanda İmam Muhammed'in (rahimehullah) sözüdür.

Şayet vasi, veli ise kız veya erkek çocuğunu evlendirdi ise, kadının onu küfüv birisiyle evlendirmesi gerekir. (Bu hüküm ez-Zâhire'de gelmiştir.)

Şâyet kız veya erkek çocuk, velilerinden izin almaksızın evlendirilirse, nikah(ın meşrûiyeti) velilerin iznine mütevakıftır ve baliğ oldukları zaman da muhayyerlik hakkına sahiptirler. İzni veren baba veya dede dışında biri olduğu durumundaki hüküm daha önce geçti.

Ebu Ca'fer el-Üsrûşenî'nin el-Câmiu'l-Kebîr adlı eserinde zikredildiğine göre, baba veya dede dışında biri, kız çocuğunu bülûğa ermeyen biriyle evlendirecek olsa ve kız kocasından evvel bülûğa erse, ayrılığı tercih etse ve mes'elesini kadıya götürse, kocanın büyümesi beklenilmez, kadı'nın bunları ayırma hakkı vardır. Ancak oğlan çocuğunun babası veya vasîsi var ise, onu çağırır ve çocuğun hücceti varsa, hüccetini getirmesini emreder. Aksi halde aralarını, oğlanın velisinin huzurunda ayırır.

Kız bülûğa erince, zevci gâib iken ayrılmak istese, el-Câmi'de işaret edildiği üzere, kadı, gâib koca hazır olmadıkça, onları ayırmaz. Zira bu, gâib üzerine verilmiş bir hüküm olur.

Kız veya erkek çocuğu kadı evlendirdiği takdirde, çocuklar bülûğa erince, zâhirü'r-rivayeye göre, muhayyerlik hakkına sahiptirler. Halid İbnu Sabîh'in Ebû Hanîfe'den (rahimehullah) rivayetine göre, çocukların muhayyerlik hakkı mevcut değildir.

Büluğda kızlar için sabit olan muhayyerlik hakkı, erkekler için de sabittir. Ebû Hanife ve İmam Muhammed'in (rahimehumallah) kavillerine göre, baba ve dede dışındakilerin evlendirmelerinde, kız ve erkek çocuklarına bülûğla birlikte tanınan muhayyerlik hakkı sebebiyle, onlar nikahı tercih edecek olurlarsa, eski nikahları devam eder, ayrılmayı tercih edecek olurlarsa, kadı, aralarında ayrılıkla hükmedince ayrılırlar.

Bu muhayyerlik hakkı, bâkire kız hakkında fevrîdir. Büluğa erer ermez veya nikahtan sonra, nikaha vâkıf olduğu mecliste hemen nikahı feshettiğini bildirmelidir. Meclisin sonuna kadar ihtiyar hakkı devam edemez. Öyle ki, bâkire olduğu halde büluğa eren kız, sükût edip, muhayyerlik hakkını hemen kullanmazsa, bu hakkı kaybeder.

Eğer aslında dul idiye veya bâkire olmakla beraber zevci kendisi ile gerdek yaptı ve bu gerdekten sonra kocasının yanında büluğa erdi ise, muhayyerlik hakkı, sükutu ile veya bulunduğu meclisi terketmesiyle batıl olmaz. Onun bu hakkı sarîh bir şekilde nikaha razı olduğunu ifade etmesiyle veya kendisinden, razı olduğuna delalet eden bir davranışın zuhur etmesiyle batıl olur. Bu davranış cimaya müsaade etmesi, nafaka talep etmesi ve benzer bir harekettir. Fakat eskide olduğu gibi, kocanın yemeğinden yemesi, ona hizmet etmesi bu hakkını iptal etmez.

Oğlanın muhayyerlik hakkı ise, (fevrî değil, ömrîdir, dul kadın hakkında olduğu gibi) sükutuyla ortadan kalkmaz. Bu hak, onun razı olduğunu sarîh bir şekilde ifade etmesiyle veya kıza yakınlık, onu techiz, mehrini kendisine teslim gibi rızaya delalet eden fiilleriyle ortadan kalkar.

Bu tercih hakkı cehalet sebebiyle de ortadan kalkabilir. Şöyle ki: Kız baliğ olduğu zaman önceden kıyılmış nikahı bilir, fakat kendisinin muhayyerlik hakkına sahip olduğunu bilmezse ve bu sebeple sükut ederse bu hakkı kaybolur. Fakat büluğ anında nikah akdini bilmezse muhayyerlik hakkı devam eder, yeter ki bu hakkın varlığını bilsin.

Büluğa tanınan muhayyerlik hakkı ile ayrılık vaki olunca, erkek, kıza temas etmemiş ise mehir gerekmez, bu ayrılık vaki olsa da hüküm böyledir. Gerdek yapmış ise, ayrılma kocanın veya kadının arzusu ile de vaki olsa mehrin tam olarak koca tarafından ödenmesi gerekir. << pdf sayfa 6888,6889,6890, 6891>>

es-SÜNEN

Nesâî'nin (ö. 303/915) *Kütüb-i Sitte*'ye dahil olan eseri.

29- BİR ADAM KÜÇÜK KIZINI SEVDİĞİ BİRİYLE EVLENDİREBİLİR Mİ?

3203- Aişe (r.a)'den rivâyete göre, Rasûlullah (s.a.v), Aişe ile altı yaşında iken nikahlandı, dokuz yaşında da gerdeğe girdi. (Buhârî, Nikah: 39; Müslim, Nikah: 10)

3204- Aişe (r.anha)'dan rivâyete göre, şöyle demiştir: Rasûlullah (s.a.v) beni yedi yaşında nikahladı ve dokuz yaşında da gerdeğe girdi. (Buhârî, Nikah: 39; Müslim, Nikah: 10)

3205- Yine Aişe (r.anha)'dan rivâyete göre, şöyle demiştir: Rasûlullah (s.a.v) dokuz yaşında benimle evlendi ve aynı yaşta O'nunla gerdeğe girdim. (Buhârî, Nikah: 39; Müslim, Nikah: 10)

3206- Aişe (r.anha)'dan rivâyete göre, Rasûlullah (s.a.v) kendisiyle dokuz yaşında evlenmişti. Rasûlullah (s.a.v) vefat ettiğinde ise on sekiz yaşındaydı. (Buhârî, Nikah: 39; Müslim, Nikah: 10) <<pdf sayfa 448>>

SÜNEN-İ TİRMİZİ

Tirmizî'nin (ö. 279/892) *Kütüb-i Sitte*'ye dahil olan eseri.

BÖLÜM: 19

YETİM KIZI NİKAHLAMAK İÇİN İZİN ALINIR

1109- Ebû Hüreyre (r.a.)’den rivâyete göre, şöyle demiştir: Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Babasız kızın nikahlanması için kendisinin izni alınır.” Eğer susarsa bu, onun izni demektir. Kabul etmezse üzerine varılmaz. (Yani evlenme konusu kendisine ulaştırılır ve kabul etmeyip reddederse anlamındadır.) (Ebû Dâvûd, Nikah: 22)

Tirmîzî: Bu konuda Ebû Musa, İbn Ömer ve Âişe’den de hadis rivâyet edilmiştir.

Tirmîzî: Ebû Hüreyre hadisi hasen sahihtir. Yetim kızların evlendirilmesi konusunda ilim adamları değişik görüşler ortaya koymuşlardır; Bir kısmı: Yetim kız çocuğu küçük yaşta nişanlanırsa bu nikah akıl baliğ oluncaya kadar durdurulmuş demektir. Bülûğa erince bu nikahı hükümsüz kılma ve geçerli kılma yetkisine sahiptir. Tabiin ve sonraki dönem alimlerinden bir kısmı bu görüştedir.

Bir kısım alimler ise şöyle derler: Yetimin nikahlanması bülûğa ermeden caiz olmaz. Nikahta seçim caiz değildir. Sûfyân es Sevrî, Şâfiî ve ilim adamlarından bir kısmı bu görüştedir.

Ahmed ve İshâk diyor ki: Yetim kız dokuz yaşına vardığında evlendirilebilir. Kendisi razı olursa nikahı caizdir. Ergenlik çağına ulaşınca seçme hakkı diye bir şey yoktur. Ahmed ve İshâk, Âişe’nin dokuz yaşında Peygamber (s.a.v.) ile evlenmesini delil olarak kullanırlar. Âişe der ki: “Kız dokuz yaşına vardığında kadın sayılır.” << pdf sayfa 603>>

İslamda çocuklarla cinsel ilişki haktır ve bu islamın